

ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА
СОФИЯ

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО
СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА
ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН
УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за **институционална акредитация на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“**. Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО, чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20. 10.2016 г.) критерии за институционална акредитация на висшите училища в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.77, ал.2 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА**
- II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ**
- III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ.2 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 1)**
- IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ**
- V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ**

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Информация за решението от предходната акредитация	Протокол № 11/13.06.2013 г
2.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 13/19.07.2018
3.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 5/07.03.2019 г.
4.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	18.03. – 22.03.2019 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 12/16.05.2019 г.
6.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 13/05.06.2019 г.
7.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА относно становището на оценяваната институция ПК предоставя доклада на АС	

Оценяването по процедурата е осъществено от експертна група в състав:

1. проф. д-р Евгени Манев – УниБИТ - ръководител
2. проф. д.ю.н. Юлия Бояджиева - Българска асоциация по криминология
3. доц. д-р Диана Илиева – Висше училище по телекомуникации и пощи
4. доц. д-р Христо Христов - ШУ "Епископ Константин Преславски"
5. доц. д-р арх. Гичка Кутова – Каменова - УАСГ
6. проф. д-р Януш Собон – Академия „Якуб от Парадиз“ в Гожов Велкополски - Полша
7. Мишо Гръблев – докторант в ПУ „Паисий Хилендарски“

Наблюдаващ процедурата от ПКСПНСО: проф. д.н. Севдалина Димитрова

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

ВСУ „Черноризец Храбър“ е получил институционална акредитация с

решение на Акредитационния съвет (АС) на НАОА от 13.06.2013 г. (Протокол № 11) с оценка 9,12 за срок от шест години.

Въз основа на доклада на експертната група Постоянната комисия констатира, че препоръките от предходната акредитация са изпълнени, както следва:

Препоръки:	Констатация на ПК
ПРЕПОРЪКА 1: Да се поддържа баланс между научните и научно-практическите изследвания	Препоръката е изпълнена
ПРЕПОРЪКА 2: Да се увеличат публикациите в международни реферирани специализирани издания	Препоръката е изпълнена
ПРЕПОРЪКА 3: Да се увеличи студентското участие в научноизследователската и художественотворческата дейност в национални и международни проекти	Препоръката е изпълнена
ПРЕПОРЪКА 4: Да се изгради и поддържа цялостна система за проследяване реализацията на студентите	Препоръката е изпълнена

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 1)¹

Въз основа изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението на всички критерии за институционална акредитация в съответствие с ESG- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 77, ал. 2 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1: „Политика за осигуряване на качеството“:

Критерий 1.1. „ВУ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности“.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1:

По 1.1.1.

Организационно-управленската структура и органите на управление на ВСУ „Черноризец Храбър“ е изградена в съответствие с изискванията на чл. 36 на ЗВО, Закона за развитие на академичния състав, Единните държавни изисквания за регулираните специалности, Наредбата за приложение на ECTS, Наредбата за дистанционно обучение и т.н. Същата отразява спецификата на частното висше образование (чл. 14 и чл. 36 на ЗВО) и гарантира изпълнението на мисията и стратегията на ВСУ за проверявания период. В съответствие с това с и на база Правилника за устройството и дейността на ВСУ и съпътстващите го вътрешни нормативни актове,

¹ Оценяването се извършва съгласно Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти

органите за управление на ВСУ са: Настоятелство, Президент на ВСУ, Ректор и Академичен съвет.

В структурно отношение, съобразно образователно-квалификационните степени и формите на обучение във ВСУ, са обособени 3 факултета (Международна икономика и администрация, Юридически, Архитектурен), филиал в гр. Смолян, Департамент Чуждоезиково обучение, Институт, Център за професионално обучение, Център за дистанционно обучение (https://www.vfu.bg/assets/userfiles/about/structure/structure_bg.jpge) които провеждат обучение в ОКС „бакалавър“ (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение), ОКС „магистър“ (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение), ОНС „доктор“ (редовна и задочна форма и самостоятелна подготовка) по акредитирани професионални направления, специалности и докторски програми (<https://www.vfu.bg/%D0%B7%D0%B0-%D0%B2%D1%81%D1%83.html>) в съответствие с академичния профил на Университета.

ВСУ има създадена организация на средата за провеждане и поддържане на дистанционна форма на обучение, в потвърждение на което е положителната оценка на Постоянната комисия по стопански науки и управление (протокол 8 / 28.05.2014 г.), съгласно писмо, изх. № 757 на НАОА. През акредитационния период ДФО във ВСУ се развива само във факултет МИА и се реализира успешно в три от четирите професионални направления във факултета. Установена е перспектива за развитие и разширяване на специалностите и разширяване на обхвата на включените професионални направления - 5бр и 8 специалности в ОКС бакалавър и магистър (през акредитационния период са обучавани и завършили студенти ДФО по специалностите Публична администрация и мениджмънт, Международни икономически отношения, Финанси и счетоводство, Международен маркетинг в ОКС “бакалавър”и др., предстои дипломирането на първия випуск на ОКС “бакалавър” в специалност “Информатика и компютърни науки”), което е удостоверено с достатъчен доказателствен материал. Броят на студентите в ДФО от 212 нараства на 365 – увеличение със 172%.

ВСУ има цялостно формулирана, документирана и провеждана система за управление на качеството (СУК), придържаща се към университетската Политика по качеството за което има достатъчно доказателства като съвкупност от документи и дейности. Политиката за качеството, която е част от стратегическото управление на образователната институция, в интерес на обществените потребности, публично оповестена, с официален статут и отчетност, съобразена със Стратегически план за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър” 2012 – 2017 г. и Стратегия за развитие на Варненски свободен университет през периода 2018 – 2022 г.

Системата за управление на качеството е изградена в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 (от 1.03. 2019 год. ВСУ е ресертифициран от Международната сертифицираща организация BUREAU VERITAS Certification в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 и получава сертификат с акредитация от UKAS (Великобритания) за срок от 3 години - до 2022 г.). СУК на ВСУ поддържа висок стандарт на качеството в процеса на обучение и научноизследователска дейност на студенти, докторанти и академичен състав. Установено е непрекъснато развитие и усъвършенстване на вътрешноуниверситетската система по качество в съответствие с мисията, стратегическата цел и стратегическите приоритети

на ВСУ. В потвърждение е 18-годишният непрекъсваем цикъл на сертифицирана система за управление на качеството на ВСУ.

СУК е с дефинирани цели, които са в пълно съответствие със залегналите в стратегическите документи на ВСУ цели и способстват за качествено и в срок изпълнение. Приоритетна главна цел на СУК при реализиране на мисията, визията и стратегическите приоритети за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър“, е качеството на изпълнение на всички дейности („тотално качество“), разгледани в два аспекта: качество на учебния процес и качество на научната дейност.

В официални документи, свързани със стратегията за развитие на ВСУ и в Системата за управление/осигуряване на качеството са заложили и политиките, и задачите за развитието на ДФО и ДФОС. ВСУ има утвърдени „Концепция за въвеждане на системата за електронно обучение на ВСУ – e-Learning“ и План за въвеждане на дистанционното обучение във ВСУ „Черноризец Храбър“, считано от учебната 2010/2011г., както и предложение за структурата на обучение.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ са създадени подходящи организационни структури, с разпределение на отговорностите за внедряването, усъвършенстването и поддържането на университетската система за управление на качеството (СУК).

Цялостната дейност по управление на качеството във ВСУ е организирана и подпомагана от щатен секретар „Акредитация и управление на качеството“. В университета функционира Работен комитет по управление и поддържане на качеството, координиращ дейността на основните структурни звена и университетските обслужващи звена по оперативни въпроси на качеството. Внедряването и поддържането на СУК в катедрите и основните звена е посредством отговорниците по качеството.

По 1.1.2.

ВСУ има разработени и въведени национално и международно приети стандарти, съобразени с мисията, целите и задачите на Университета за образователна, научноизследователска и художествено-творческа дейност, гарантиращи високо качество на образователния процес, обективност при оценяване на изследователските резултати и повишаващи международната му разпознаваемост. Постигната е релевантност между мисия, стратегия, стратегически цели и приоритети.

Съобразно спецификата на частно висше училище, базирайки се върху академичното предприемачество и социалното партньорство, ВСУ провежда мениджмънт, ориентиран към дейности за адаптиране и иновационна реакция на предизвикателствата, породени от динамиката на средата на образователния пазар и пазара на труда.

Цялостната дейност на ВСУ е съобразена със Стратегически план за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър“ 2012 – 2017 г. и Стратегия за развитие на Варненски свободен университет през периода 2018 – 2022г. и разработената в съответствие с тях вътрешна нормативна база (36 нормативни актове, ръководни документи, процедури, които регламентират всички страни на функционирането на ВУ, като в акредитационния период 90 % от същата е актуализирана).

По 1.1.3.

СУК на ВСУ отразява връзката между научните изследвания и обучението и преподаването, съобразени с приоритетите на Университета за превръщането му в международно разпознаваем изследователски център и

интегрирането му в национални и международни научни мрежи; развитие на проектната дейност; развитие на интердисциплинарните изследвания и интеграция на изследванията в обучението и практиката.

Обвързването на учебния процес и научните изследвания е съобразено с Наредба № 1 за учебната дейност чрез задължителното включване на резултати от НИД на преподавателите, достиженията в съответната област на науката в съдържанието на преподавания учебен материал. Провеждането на научни изследвания е установено с Наредба № 2 за научноизследователска дейност. Ежегодно на ниво преподавател, катедра, факултет и университет се разработват план и отчет за НИД.

В учебния процес, съобразно спецификата на ПН „Музикално и танцово изкуство“ и ПН „Изобразително изкуство“ научната дейност е допълнена и с художественотворческа дейност.

ВСУ има разработена „Концепция за изграждане на система за персонален мониторинг и подпомагане на най-изявените студенти за стимулиране на участието им в научни и образователни проекти и предприемачество“ (въведена през учебната 2013/2014 г), в отговор на „Икономика, базирана на знание“.

За обвързаността на учебната и научната дейности ВСУ има разработени процедури:

за атестиране на преподавателския състав (Наредба №3 за академичния състав); за годишно оценяване на преподавателския състав (разписана в Инструкция №5 за определяне и оценяване на заетостта на преподавателите във ВСУ „Черноризец Храбър“ към Наредба №3 за академичния състав); за заемане на академична длъжност (глава втора „Условия и ред за заемане на длъжности в академичния състав на ВСУ“ на Наредба №3 за академичния състав; за научноизследователски проекти и задачи, финансирани по Системата за конкурсно проектно финансиране (Наредба №2 за научноизследователска дейност).

По 1.1.4.

Спазването на академичните свободи и създаване на условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами във ВСУ е гарантирано от Етичен кодекс за научни изследвания на ВСУ“ (<https://www.vfu.bg/assets/userfiles/hr%20logo/et.kodeks.pdf>), в който има залегнали основни принципи за академична почтеност в съответствие с принципите на Европейската харта на учените и на Кодекса за назначаване на изследователи и произтичащите от тях етични норми и правила за интелектуалната собственост и използването на резултатите от изследванията на ВУ. Кодексът е част от общите етични правила, валидни за научно професионалните среди в допълнение на законовите разпоредби и саморегулацията на научната общност. В съответствие с това ВСУ „Черноризец Храбър“ през 2012 год. е удостоен от Европейската комисия с логото за човешки ресурси „HR Excellence in Research“

За изпълнението на Етичния кодекс за предотвратяване на нарушения и за съдействие при разрешаване на конфликти, във ВСУ е създадена Комисия за академична етика, чието функциониране е регламентирано с Правилник за дейността ѝ.

През акредитационния период във ВСУ няма постъпили сигнали за нарушаване на академичната почтеност, включително и за плагиатство.

ВСУ разполага със специализиран софтуер със свободен достъп за проверка за плагиатство при разработването на курсови проекти, реферати,

дипломни работи, магистърски тези, дисертации и др.

Принципите на академичната почтеност във ВСУ са застъпени за изучаване в отделни учебни дисциплини в ОКС „бакалавър“, запознаващи обучаемите с изискванията и стандартите на академичната комуникация и процедурите за спазване на академичните правила.

ВСУ има разработени и издадени академични ръководства с правила за написване на дипломна работа и дисертационен труд, които запознават дипломантите/докторантите със световните академични стандарти. Създадени са процедурни правила за проверка на автентичността на дипломни работи и дисертационни трудове. Същите са оповестени на сайта на ВСУ (<https://www.vfu.bg/студенти/държавни-изпити-и-дипломни-работи.html>).

През акредитационния период документираните процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство са 2 бр.

Критерий 1.2. „ВУ поддържа вътрешна система за качеството на обучението и на академичния състав, която включва и проучване на студентското мнение.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2:

По 1.2.1.

Поддържането и контролът на качеството на обучението в университета са отговорност на Комисиите по качеството на различни нива на управление и ректорското ръководство. Увеличаването на вътрешните структури, ангажирани с осъществяването на политиката за управление на качеството, позволяват обхващането на всички аспекти от прилагането на СУК и стремежът му за поддържане на високо качество на образователния процес, оценяване активността на преподавателите и отчитане мнението на студентите.

ВСУ периодично извършва обучение за нови вътрешни одитори и актуализира списъка на вътрешните одитори. Във връзка с ресертифицираната СУК по стандарт ISO 9001:2015 от 01.03.2019 год. е създадена процедура „Вътрешни одити“, по силата на която са обучени 21 действащи и 26 нови одитори за новата структура на стандарт ISO 9001:2015, новите изисквания и приложението му в контекста на Университетската система за управление и поддържане на качеството. В обучението за вътрешни одитори са включени представители на студентската общност и членове на браншовите настоятелства, участващи в дейността на екипите, осъществяващи вътрешните одити в структурните звена на ВСУ. Актуализираният списък включва общо 61 вътрешни одитори на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Във ВСУ е създадена Система от процеси и критерии и методика за определяне на ефективността на процесите, включени в Наръчника по качество, базирани на процесния подход. Утвърдени са пет основни процеса, които в най-голяма степен влияят на качеството на образователния продукт: „Учебен процес. Образование през целия живот“; „Дистанционно обучение“; „Организиране, управление и стимулиране на научноизследователската дейност и повишаване на квалификацията на научните кадри“; „Управление на международни проекти“ и „Управление на контакта с клиента (Управление на Фронт-офиса)“. Измерването на ефективността на посочените процеси в СУК е чрез създадените през 2010 г. и прилагани и към момента процесни карти, чийто анализ е на основата на процедура „Преглед на ръководството“ от СУК позволяващ актуализиране на целевите стойности и утвърждаване на нови Процесни карти за следващ период.

Във ВСУ през акредитирания период са проведени целеви обучения на

повече от 120 преподаватели от академичния състав, пряко свързани с учебния и изследователски процес в университета, чиято реализация е посредством проект BG051PO001-3.1.09-0002 „Създаване и апробиране на система за кариерно израстване на преподавателите във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

Периодично във ВСУ се провеждат и целенасочени обучения на административния състав по вътрешната система за качество и за специфично административно обслужване. Обучения са проведени от департамент „Чуждоезиково обучение“, катедра „Информатика“ и от Технологичния институт.

В отговор на нарастващия брой чуждестранни студенти и докторанти във ВСУ, поражда необходимост от административен персонал с добра чуждоезикова подготовка. През учебната 2013-2014 г. са проведени 12 курса по специализиран английски език, в които се включват 17 служители от административния персонал в рамките на проект BG051PO001-3.1.09 „Създаване и апробиране на система за кариерно израстване на преподавателите във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

По 1.2.2.

Системното и прецизно наблюдение на системата за оценяване и поддържане на качеството във ВСУ се осъществява чрез провеждане на вътрешни и външни одити. Чрез тях се получат доказателства за резултатите от функциониране на системата, определя се степента на изпълнение на критериите, установяват се отклонения от стандартите и се набелязват необходимите коригиращи действия.

Всяко звено на ВСУ подлежи на одитиране веднъж годишно. Ежегодно се утвърждава въпросник за провеждане на вътрешен одит, който съдържа актуални за одитирания период въпроси.

ВСУ има изградени и функциониращи процедури за осъществяване на вътрешен одит на качеството. Разработена е процедура „Коригиращи и превантивни действия“ от Наръчника по качеството система за оценяване на активността на преподавателския състав, в която е систематизирана университетската нормативна уредба; процедури за проверки за изпълнение на изискванията учебна, научноизследователската и художествено-творческата дейност, организационната и обществената работа на академичния състав – ежегодно при отчитане на неговата заетост и за дългосрочно атестиране с цел академично израстване; функциониращи програми за обучение на преподавателите.

Докладите от вътрешните одити се обсъждат на заседания на катедрените, факултетните и дирекционните съвети и се представят за преглед от академичния съвет.

Налице са доказателства за системност в провеждането на вътрешните одити – ежегодно. През акредитирания период са планирани и проведени седем вътрешни одита на съответствието на университетската Система за управление на качеството. Броят на изготвените одиторски доклада е 76, броят на изготвените препоръки от обобщената информация е 251, броят на несъответствията от обобщената информация е 6, броят на закритите несъответствия е 6. Съотношението на броя на планираните към извършените през последните 5 години вътрешни одити в структурните звена на ВСУ е 7/7.

Стандарт 2: „Разработване и одобряване на програмите“:

Критерий 2.1 „ВУ изгражда и прилага процедури за разработване,

одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на професионалните направления и съответните специалности /квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др./ при съдействието на заинтересовани страни“.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1:

По 2.1.1.

Учебната документация на ВСУ е в пълно съответствие с действащите през акредитационния период стратегически планове за развитието на ВСУ „Черноризец Храбър“ за 2012–2017 г. и 2018–2022 г. . Същата е в духа на четирите цели на висшето образование на Съвета на Европа.

В структурно отношение учебната документация на ВСУ включва: квалификационни характеристики, учебни планове на специалностите – общи, с преподаватели и по семестри; учебни програми на дисциплините; учебни графици и разписи.

ВСУ има и прилага система от процедури за разработване и приемане на учебните планове и учебните програми, които са в съответствие със Закона за висшето образование, Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ (НУД), Наредба за ДО (<https://www.neaa.government.bg/images/files/naredba-02.pdf>), Инструкция за ДО на ВСУ Стандартите за разработване на учебна документация във ВСУ, Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS), Наредба № 21 от 2004 г. на МОН за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища, Ръководство на Европейската комисия ECTS/2015 [http://www.vfu.bg/ects_guide/].

ВСУ „Черноризец Храбър“ прилага принципите на Европейската система за натрупване и трансфер на кредити от 2002 г. и на два пъти е удостоен със знаците ECTS и DS Label [<http://www.vfu.bg/labels/>] за успешното ѝ прилагане. Университетът издава Европейско дипломно приложение на английски език, съгласно образца на ЮНЕСКО, на всеки студент при завършването му.

Във ВСУ е установена практика обсъждането на учебните планове, преди утвърждаването от Академичен съвет, в Комисията по учебна дейност, която има инициативни, разработващи, координационни и оперативни функции и осъществява контрол върху спазването на нормативните изисквания и на правилата на ECTS.

Обсъждането и приемането на учебните програми по дисциплините от учебните планове е от академичната колегия на катедрените съвети. Във всички учебни програми се съдържат очакваните знания, умения и компетенции, които студентите трябва да придобият.

Учебните графици за занятията и провеждането на изпити на студентите в ДФО се изготвят от Организатор ДО към ЦДО по утвърден модел преди началото на всеки семестър, като се съгласуват с всеки преподавател, утвърждават се от ръководител катедра. Студентите ДФО чрез платформата Moodle (<https://docs.moodle.org/36/en/Accessibility>) разполагат с необходимата информация за графици на консултациите и изпитите и с индивидуален календар на събитията, който отразява и всички важни дати на срокове за предаване на курсови работи, текущи тестове и др.

Учебните планове и програми, изготвени по образците на Наредбата за учебната дейност на ВСУ и на Европейската система за натрупване и трансфер на кредити, са основна част от Информационния пакет на ВСУ,

публично оповестен на сайта на Университета [www.vfu.bg; http://www.vfu.bg/ects_guide/; <https://www.vfu.bg/ects-guide-2.html>].

По 2.1.2.

Във ВСУ е създадена организация за обновяване на учебната документация, което се извършва с отчитане мнението на студентите, докторантите, представители на бизнеса и професионални организации чрез анкети, участие в ръководните органи на Университета, срещи-разговори и други форми.

Ежегодно експертите на сектор „Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием“ на Фронт-офиса на ВСУ провеждат маркетингови проучвания и правят анализи на образователния пазар и пазара на труда, резултатите от които се предоставят на катедрените и факултетните колегии, както и на Академичен съвет. Необходимостта от промени в учебната документация както по отношение на компетенциите, така и във връзка с практическото обучение, се обсъжда от катедрите и факултетите съвместно с представителите на съответните браншови настоятелства и партньори от бизнеса.

Осъвременяването на специалностите в съответните професионални направления и актуализирането на учебната документация е на основата на анкетни проучвания за степента на заинтересованост от страна на кандидат-студенти и работодатели към нови образователни програми и продукти, провеждани периодично.

През акредитационния период по проект „Актуализиране на учебната документация и учебния процес във ВСУ „Черноризец Храбър“ в съответствие с изискванията на пазара на труда“ е направено проучване на необходимостта от специалисти по приоритетни специалности в 7 професионални направления. В резултат от анализите и проведените обсъждания са актуализирани 21 учебни плана, създадени са 2 нови магистърски програми, актуализирани са 166 учебни програми. Разработена е концепция за обучението по дисциплината „Информатика“ в специалностите по ОКС „бакалавър“ на ВСУ и 96 практически задачи за конкретни дисциплини.

ВСУ има утвърдена практика по инициативите „Експерти и студенти – партньорство за конкурентоспособност“ и „Дни на кариерата“, позволяващи провеждането на срещи между работодатели-партньори, студенти и преподаватели, по време на които се обсъждат професионалната квалификация, възможностите за практическо обучение, усъвършенстване и реализация.

По 2.1.3.

ВСУ провежда обучение в различните ОКС (редовна, задочна и дистанционна форма), ОНС „доктор“ (редовна и задочна форми и самостоятелна подготовка) и в краткосрочни и дългосрочни курсове, специализации, майсторски класове и др в различни форми на обучение, в пълно съответствие с мисията, капацитета, целите и задачите, залегнали в Стратегия 2020, Стратегически план за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър“ 2012 – 2017 г. и Стратегия за развитие на Варненски свободен университет през периода 2018 – 2022г.

Във ВСУ са създадена работна среда и условия за подпомагане на обучението и развитието на студентите ДФО, на които е осигурен пълен достъп до учебните програми (сайт на ВСУ, Информационен пакет на университета съгласно изискванията на ECTS) и уеб базираната Интернет

система, отговаряща на 4 ниво на технологична осигуреност (съгласно Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища).

За нуждите на университета е адаптирана електронната платформа с отворен код Moodle, поддържаща 4 инстанции: do.vfu.bg (дистанционно обучение, с регулиран достъп само за студенти в ДФО); eschool.vfu.bg (за подкрепа с електронни ресурси на студенти в редовна/задочна форма на обучение, създадена 2008); LLL.vfu.bg (за провеждане на курсове за продължаващо обучение, създадена 2014 и актуализирана 2018); topmasters.vfu.bg (за ключови магистърски програми на англ. език във ВСУ, 2018). Достъпът до системата е в защитен https-режим. Всеки студент има свой профил, който може да бъде проследяван, за да се наблюдава неговата активност в рамките на всеки отделен курс. Връзката между преподавателя и студента се осъществява чрез системата за ДО - форуми, дискусии, съобщения, а също и с комбиниране на външни за платформата средства.

Обучението в дистанционна форма е организирано в пълно съответствие с мисията, образователната философия, целите и задачите на Университета. Учебните програми в ДФО се провеждат в съответствие с чл.85, ал. 1, т.1. от ЗВО и чл. 2. от Наредбата за държавните изисквания за организиране на ДФО във ВУ. Създадени са необходимите условия за качествено провеждане на учебния процес в ДФО чрез използването на иновативни учебни форми, базирани на новостите в информационните технологии в съответствие със стандартите на СУК във ВСУ.

За утвърждаване на университетския академичен профил за учебната година Академичният съвет на ВСУ приема решения за създаване, актуализиране и прекратяване на образователни програми, което е съобразено с тенденцията за намаляване на броя на обучаемите в резултат на демографските процеси в страната, промените в пазара на труда и изискванията на работодателите.

ВСУ поддържа баланс между предлагане и търсене, баланс между динамичността на учебните програми и устойчивостта на преподаването, като се отчитат мненията на студентите и потребностите на пазара на труда за осигуряване на качествено образование.

През акредитационния период броят на предлаганите бакалавърски програми от 23 намаляват на 20 в края на периода. Общият брой на прекратените бакалавърски програми за периода е 17. При магистърските програми динамиката на намаление е по-голяма – от 62 на 43, като общият брой на прекратените за периода магистърски програми е 73. Акредитираните докторски програми нарастват от 23 на 29, като израз на стремежа на ВСУ за изграждането на собствен хабилитиран академичен състав.

Информацията за специалностите в различните ОКС, ОНС, курсове за текущата учебна година и съпътстващите процедури за кандидатстване са публично оповестени на сайта на Университета. На хартиен носител се публикуват брошури, рекламни материали, справочник на кандидат-студента и ECTS-гид.

По 2.1.4.

Във ВСУ са създадени необходимите условия за подпомагане и развитие на обучението на студентите и докторантите, и за тяхното образователно и кариерно израстване. Създадена е система за активното партньорство на академичните колегии от ВСУ със студентите, докторантите и

работодателите при създаването и реализирането на учебните планове и програми, нормативно заложено в чл. 15, чл. 27 и чл. 36 от Правилника за устройството и дейността на ВСУ. През акредитационния период в изготвянето и актуализирането на учебни планове и програми са участвали 3076 студенти и представители на бизнеса и професионалните организации.

ВСУ провежда целенасочена политика на практическо ориентиране на обучението за успешната бъдеща реализация на студентите. Провеждат се срещи, семинари, тренинги и дискусии с участието на преподаватели и студенти. Разработват се индивидуални учебни програми с теми за практическо обучение в реална работна среда. Разработена е и непрекъснато се усъвършенства стратегия за развиване на „нови умения за заемане на нови работни места“.

Индикатор за добра практика и изградено доверие между ВСУ, партньорски български и чуждестранни браншови и работодателски организации и университети са сключените през периода 2013–2018 г. 176 двустранни договори, споразумения, спогодби и меморандуми за практики, стажове и обучение на студенти и докторанти.

За професионалното обучение и повишаването на практическите умения на студентите на ВСУ се изпълняват целеви проекти. По проект „Актуализиране на учебната документация и учебния процес във ВСУ в съответствие с изискванията на пазара на труда“, със свои мнения и препоръки участват 90 представители на бизнеса, 181 преподаватели и 2958 студенти. Сформирани са 7 браншови настоятелства, които участват в образователния процес чрез ангажиране при изготвянето на учебна документация, осигуряването на възможности за стажове и практики, задаването на теми за курсови задачи, дипломни работи, научноизследователски проекти, както и чрез осигуряване на експерти за реализиране на методиката за едновременно преподаване от лектор теоретик и лектор практик.

Положителен е ефектът и от реализирането на проектите „Студентски практики“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ и „Студентски практики – фаза 1“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014–2020.

Академичната активност на студентите и докторантите се стимулира чрез предоставянето на стипендии от вътрешни и външни източници. Студентите и докторантите във ВСУ имат представители в органите за управление на Университета, съгласно изискванията на ЗВО.

По 2.1.5.

Във ВСУ обновяването на съдържанието на учебните планове и учебните програми отразява политиката на Университета за гъвкавост и адаптивност към новите европейски и световни образователни тенденции и потребностите на пазара на труда. Прилагат се съответстващи на европейските и националните изисквания регламенти относно структурата на учебните планове, наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, структурата на академичната година по семестри, седмици и часове. Спазват се нормативните изисквания за аудиторната заетост и общ хорариум за ОКС "бакалавър" и ОКС "магистър" – редовна, задочна и дистанционна форми на обучение.

Учебната документация и календарът на академичната годна публично са оповестени на сайта на ВСУ (http://www.vfu.bg/ucheben_razpis/ и <https://docs.moodle.org/36/en/Accessibility>). В структурно отношение учебните програми съответстват на нормативната уредба -европейска и национална.

Съотношението лекции към практически занятия е 50:50 при съблюдаване спецификата на професионалните направления.

Създадена е организация за провеждането на практики и стажове от студентите във ВСУ в пълно съответствие с регламентите на Инструкция № 8 за организацията на стажовете и практиките на студентите във ВСУ „Черноризец Храбър“. Сключени са съответните рамкови договори за сътрудничество и договори с работодателски организации за провеждане на практики стажове, съответстващи на професионалната квалификация за дадено професионално направление.

Във ВСУ е създадена функционираща система за натрупване и трансфер на образователни кредити. Разпределението на учебните кредити в учебните планове за задължителните, избираемите и факултативните дисциплини е регламентирано с чл. 18 от НУД; ЗВО; Наредба № 21 от 2004 г. на МОН за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища; Ръководство ECTS/2015, оповестени в сайта на Университета (http://www.vfu.bg/ects_guide/). Броят на кредитите за всяка дисциплина, в зависимост от нейното съдържание и време за преподаване (чл. 18 от НУД, ЗВО, Наредба № 21 от 2004 г. на МОН, Ръководство ECTS/2015).

Стандарт 3: „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“:

Критерий 3.1. „Официално са приети методически стандарти за учебна документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студента в процеса на обучение.“.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1:

По 3.1.1.

ВСУ има официално приети методически стандарти за учебна документация, които осигуряват мотивацията и ангажирането на студентите в процеса на обучение. В СУК на ВСУ са разработени и се прилагат: Наредба №1 за учебната дейност и Стандарти за разработване на учебна документация , стратегически планове за развитие на ВСУ, Наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища, Инструкция за организиране и провеждане на дистанционно обучение във ВСУ “Черноризец Храбър” Инструкция за организацията на стажовете и практиките на студентите във ВСУ “Черноризец Храбър”, Ръководство на Европейската комисия за прилагане на Европейската система за трансфер на кредити (http://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/index_en.htm), като се спазват изискванията на Закона за висшето образование и Европейската система за натрупване и трансфер на кредити. Учебните планове и учебните програми публично са оповестени в Информационен пакет на сайта на университета [<http://www.vfu.bg>, http://vfu.bg/ects_guide/].

Във ВСУ действа система от добри практики с цел регулярно отчитане на мнението на студенти и потребители в процеса на усъвършенстване на качеството на образователната дейност, както и стимулиране на ангажираността на студента в процеса на обучение.

Изградена е тютюрна система съгласно чл.6, ал.2 от НУД

[<https://www.vfu.bg/студенти/тюттори.html>], чието предназначение е създаването на ефективно регулярно обсъждане и отчитане на мнението на студенти в процеса на усъвършенстване на качеството на образователната дейност и активиране на ролята на обучаемите в процеса на усъвършенстване на учебните планове и програми. Идентифицираните проблеми или направени предложения от страна на студенти и/или кандидат-студенти се отразяват в ежегодните отчети на тютюрите пред КС.

Във ВСУ нормативно са въведени консултации на преподавателите със студентите допринасят за подчертано личен подход в комуникацията и индивидуално отношение към развитието на потенциала на студентите, съгласно чл. 61 от Наредба № 3 за академичния състав.

Създадена е система за анкетиране на студентите (Наредба № 3 за академичния състав) за отчитане на тяхното мнение за качеството на учебния процес и административното обслужване, което се взема под внимание при атестирането на академичния състав и административния персонал.

Във ВСУ са създадени браншови настоятелства към различни професионални направления, чието мнение подпомага промените в учебната документация. Сключени са над 85 двустранни договори и споразумения между ВСУ и работодатели за осъществяване на учебни практики и стажове според спецификата на професионалните направления.

Студенти на ВСУ „Черноризец Храбър“ са взели участие в проект BG051PO001-3.3.07-0002 "Студентски практики" по ОП „Развитие на човешките ресурси“ и проект BG05M2OP001-2.002-0001 "Студентски практики – фаза 1", по ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014 – 2020. Сключените 577 договори с работодатели, позволяват участието в студентски практики общо на 3 304 студенти. Оценката на практическото обучение и теоретическата подготовката на студентите е на база Анализ на попълнените анкети от студенти и ментори по данни към 31.10.2014 г. и към 11.10.2018 г.

ВСУ има създадена организация за привличане участието на работодатели уъркшоп „Моята кариера“ и Дни на работодателите „Експерти и студенти - партньорство за конкурентоспособност“, с което се подпомага професионална реализация, осигуряването на работни места и стипендии на студентите в Университета.

Информацията за обучителни програми и възможности за реализация на студентите е оповестена на Интернет страница на университета <http://www.vfu.bg/>, в Кандидатстудентски справочник, Книжка на първокурсника, както и по време на Въвеждащи дни за запознаване с възможностите за различни видове дейности по време на обучението. Комуникацията между академичните среди, студентите и бизнеса за кариерното развитие и практическата подготовка на студентите се осъществява чрез Кариерния център (КЦ) към ВСУ „Черноризец Храбър“ [<http://karieri.vfu.bg/>].

Оценката на ефективността на обучението в дистанционна форма е чрез въведената процесна карта “Дистанционно обучение” . Петте процесни карти, утвърдени от АС на ВСУ са част от инструментите за оценка на качеството в СУК на ВСУ, сертифицирана по международния стандарт ISO 9001:2015.

Във ВСУ е създадена сайта на университета Политика за поверителност и защита на личните данни, основана на изискванията на Регламент (ЕС)

2016/679 на ЕС от 27.04.2016 г. , публично оповестена на сайта на Университета (www.vfu.bg/gdpr/). Със заповед на Ректора на ВСУ е проведено обучение на научно-преподавателския и административния персонал на университета във връзка с новите изисквания в Регламента.

По 3.1.2.

Във ВСУ са създадени технологични условия и възможности за адекватни на съвременните изисквания и форми на обучение ресурси. Въведени са съвременни методи на преподаване и достъпност до информация. Преподавателите във ВСУ се стремят да въвеждат и използват всички съвременни методи и форми на организация на учебния процес. Следват се съвременните тенденции на обучение, чрез използване на модерни методи и атрактивни форми за обучение във всички специалности. Допълнителните методи за поощряване и оценяване постиженията на студентите стимулират студентските изяви в различни направления.

Създаден са условия за приложимост на нови информационни технологии и техника; оборудване с най-съвременна техника, мултимедийни и интерактивни учебни материали, програми и форми на комуникация - интерактивни ресурси в платформата за дистанционно обучение [<https://do.vfu.bg/>]; система за електронно обучение [<https://eschool.vfu.bg/>]; платформа за популяризиране на иновации Smart Future [<https://smartfuture.vfu.bg/>]; платформа за определяне на езиково ниво и изпитни тестове в онлайн среда в Департамент „Чуждоезиково обучение“ [<https://eschool.vfu.bg/course/index.php?categoryid=3>].

Достъпът до информационните ресурси на ВСУ е посредством създадената комплексна система VFU HUB [<http://www.vfu.bg/hub/>] за електронни услуги за студенти и преподаватели на ВСУ.

Във ВСУ има изградена специализирана материално-техническа база, в която се реализират съвременните методи на обучение, на преподаване на учебния материал и на комуникацията между студент и преподавател .

За мотивацията и ангажираността на студентите в учебната, научноизследователска и художественотворческа дейност е разработена Концепция за изграждане на „Система за персонален мониторинг и подпомагане на най-изявените студенти за стимулиране на участието им в научни и образователни проекти и предприемачество”, чиято дейност ежегодно се отчита на КС, ФС и АС.

Допълнителните методи за поощряване и оценяване постиженията на студентите включват възможности за ускоряване на обучението на студентите при подаване на заявление „Обучение на две скорости“ [<https://www.vfu.bg/студенти/обучение-на-две-скорости.html>]; процедури за сертифициране на предходни знания, съгласно Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ [http://www.vfu.bg/ects_guide/]; присъждане на стипендии за отличен успех на студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“ по професионални направления, съгласно Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ и Наредба № 11 за символите, почетните звания и отличията.

През акредитационния период във ВСУ успешно функционират дейности по стимулиране на студентските изяви в различни направления - провеждането на студентски научни форуми – конференции, майсторски класове, конкурси и др., стимулиране на студентите, участващи в университетските спортни отбори, включване в художественотворчески проекти, чрез дейността на Академичен танцов театър „Черноризец Храбър“; възможност за публикационна дейност на студенти и докторанти в

електронното списание на ВСУ <https://ejournal.vfu.bg/>; възможност всеки индивидуално да създаде свое портфолио, включващо информация за допълнителната компетентност, придобита чрез участие в извън аудиторни дейности, сертифициране на знания, участия в прояви със съответните удостоверения.

Студентите в ДФО, също като тези в редовна и задочна форми на обучение могат да се възползват от университетските стипендии за отличен успех, което е мотиватор за повишаване на резултатите. Студентите са информирани за това чрез платформата за ДО (do.vfu.bg), чрез университетския уебсайт (www.vfu.bg) и чрез фейсбук профилите на съответните направления в социалните мрежи (fb.com/cs.vfu).

По 3.1.3.

Резултатите от методите на преподаване и постиженията на обучаемите се анализират, оценяват и огласяват периодично чрез Системата за управление на качеството.. Полагат се приоритетни грижи за обучението по профилиращите дисциплини и практическата подготовка. Създадени са подробно разписани в СУК и съответните наредби стандарти, регламентираната система за поддържане и контрол на качеството на обучение, нормативно осигурената възможност за отчитане мнението на студентите относно тяхната удовлетвореност от всеки курс и преподавател.

За оценката на методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите се използва и анализира информация от регулярни анкетни проучвания, като чрез участието си в КС и ФС и посредством тюторите, студентската общност се запознава с резултатите от проучванията и проследява прилагането на предприетите мерки и анализи.

Постиганията на възпитаниците на университета публично се оповестяват чрез сайта на ВСУ (в рубрики „Новини“ [<https://vfu.bg/новини>] и „Зала на славата“ [<https://www.vfu.bg/zala/>]).

По 3.1.4.

Във ВСУ действа официално приета и публикувана система за провеждане на изпитните процедури, която включва ясно формулирани критерии и методи за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите, съгласно Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ.

ВСУ има изградена система за публикуване на информацията за критериите за оценяване знанията и уменията на студентите и докторантите. На сайта на университета е публикуван Информационен пакет на български и английски език [http://www.vfu.bg/ects_guide/, <https://www.vfu.bg/ects-guide-2.html>], съдържащ за всяка дисциплина са посочени конкретните изисквания и начина на оценяване.

На всеки студент е създадено електронното досие с налична актуалната информация за текущият статус в процеса на обучение.

Във ВСУ е създадена процедура по дипломиране на студентите, която включва вътрешни правила за задаване, разработване, защита и оценяване (формиране на цифрова оценка) на дипломни работи и провеждане на Държавен изпит за специалностите, съгласно чл. 40 от Наредба №1 (Раздел IV Дипломиране) за учебната дейност на ВСУ. Правилата се приемат от катедрения съвет, където се извършва обучението и са оповестени в уеб сайта на университета: <https://www.vfu.bg/студенти/държавни-изпити-и-дипломни-работи.html>, където са публикувани необходимите документи за допускане и явяване на държавен изпит, срокове за подаване и графици за държавни изпити в

определените периоди. В състава на държавните изпитни комисии/за защита на дипломни работи се включват и външни за висшето училище лица – изявени експерти от практиката, представители на държавната администрация и съдебната власт, преподаватели от други висши училища.

Дистанционната форма на обучение е равнопоставена на редовната форма на обучение по отношение на съдържанието на учебния план, изисквания брой кредити за съответната специалност, дипломата за завършена образователно квалификационна степен и професионална квалификация (Наредба № 1). Процедурата за дипломиране е еднаква за студентите от всички форми на обучение (www.vfu.bg).

По 3.1.5.

ВСУ има функциониращи процедури за разглеждане и удовлетворяване на студентски искания по отношение на учебния процес и на жалби, съответстваща на разпоредбите на Наредба № 1 и Правилника за устройството и дейността на ВСУ. През акредитационния период във ВСУ не са констатирани такива процедури.

Стандарт 4: „Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите“:

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1:

По 4.1.1.

ВСУ провежда целенасочена политика за привличане на студенти с използването на различни възможности и средства. Разработени са, периодично се актуализират и публикуват необходимите вътрешно нормативни актове и други документи, отнасящи се до всички етапи на „жизнения цикъл“ на студентите: от приема до професионалното им реализиране.

Създадената и усъвършенствана система от административни структури за обслужване на студентите от техния прием до професионалната им реализация се състои от: Фронт-офис (сектори: „Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием“, „Студенти“, „Магистърски програми“, „Дипломиране и сертифициране“ [<https://www.vfu.bg/студенти/фронт-офис.html>]). Това е административна структура за „обслужване на едно гише“, дейностите на която обхващат целия „жизнен цикъл на студента“ – от входа до изхода.; отдел „Международна дейност и проекти“ със сектор „Еразъм+“; Кариерен център [<http://karieri.vfu.bg/> , <https://alumni.vfu.bg/>].

Във ВСУ има необходимия набор вътрешно нормативни документи (стр. 34 и Приложение 1.3 от доклад-самооценка), регламентиращите в пълнота всички етапи на „жизнения цикъл“ на студентите. Всички документи са публикувани във вътрешната университетска система [<http://intranet.vfu.bg/>], достъпни са в университетската библиотека и периодично се актуализират.

ВСУ има създадена система за информироване и ориентиране на студентите за възможностите, които ВСУ предоставя за изграждането им

като специалисти и за насърчаване на тяхната мобилност, която включва: тюторна система за персонално менторство по отношение на всички курсове студенти [<https://www.vfu.bg/студенти/тютори.html>]; осъществяването на планирани срещи, на които тюторите провеждат анкетни проучвания; провеждане на „Въвеждащи информационни дни за студентите първокурсници“ с цел за познаване с организацията на учебния процес и с Университета, създаване на първи лични контакти с определените им тютори, като студентите получават и Книжка на първокурсника; системата „Алумни“ [<https://alumni.vfu.bg/>; <http://www.vfu.bg/alumni/>]; възможност всеки студент индивидуално да създаде свое портфолио, включващо информация за допълнителната компетентност, придобита чрез участие в извън аудиторни дейности, сертифициране на знания, участия в прояви със съответните удостоверения; целево мотивиране на студенти чрез приетата през 2014 г. Концепция за изграждане на „Система за персонален мониторинг и подпомагане на най-изявените студенти за стимулиране на участието им в научни и образователни проекти и предприемачество“.

ВСУ има изградена система за насърчаване на мобилността на студенти и преподаватели. Създадени са регламентирани процедури в Наредбата за учебната дейност на ВСУ- [http://www.vfu.bg/ects_guide/, <https://www.vfu.bg/ects-guide-2.html>] за вътрешна и външна (входяща и изходяща) мобилност и правила за академично признаване на периоди на обучение и практики на студенти в чуждестранни висши училища .

ВСУ реализира вътрешна за Университета мобилност, изразяваща се в осигуряване на възможност за преместване на студенти от една специалност в друга или от една форма на обучение в друга (чл. 61 от НУД) и обучение по втора специалност (чл. 74 от НУД).

Създадени са условия за изходяща мобилност за обучение в чуждестранни висши училища чрез активно участие по програма „Еразъм+“. Редът за реализация на изходящата мобилност е уреден във Вътрешни инструктивни правила за управление на дейност „мобилност на студенти и персонал в сферата на висшето образование“ по програма “Еразъм+” между програмни държави. Информацията относно възможностите за участие в изходяща мобилност, както и реда за провеждането ѝ, публично са оповестени в специално разработен уеб сайт на сектор „Еразъм“ на ВСУ [<http://erasmus.vfu.bg/>, <https://www.vfu.bg/студенти/мобилности.html>].

За отчетния период във ВСУ са сключени междуинституционални споразумения по програма „Еразъм+“ с над 20 програмни държави. Списъкът с партниращи университети е достъпен на [<https://erasmus.vfu.bg/>], като студентите и докторантите имат възможност да се запознаят предварително с предстоящите за съответната учебна година мобилности [<https://erasmus.vfu.bg/студентска-мобилност-с-цел-обучение-п-3/>].

Сключени са и други 20 договора за сътрудничество с висши училища от Азербайджан, Казахстан, Грузия, Македония, Русия, Украйна, Китай, Норвегия и др., създаващи възможности за провеждане на периоди на обучение на студенти и докторанти извън базовата институция и издаване на двойни дипломи. От 2017 г. стартира съвместна програма с университета BI Norwegian Business School, както и новите магистърски програми по „Предприемачество“ и „Кръгова икономика“ .

През акредитационния период общият брой сключени договори с национални и чуждестранни университети за осигуряване възможностите на студентите за трансфер на кредити и признаване на периоди на обучение

е 66.

По 4.1.2.

Във ВСУ са приети и публично оповестени необходимите вътрешнонормативни актове и други документи, отнасящи се до всички етапи на „жизнения цикъл“ на студентите. Всички процедури и правилата за приема и обучението на студенти и докторанти са публични и представени чрез интернет сайта на Университета ([<http://ksp.vfu.bg/>, http://ksp.vfu.bg/bakalavar/usloviya_za_priem/],[http://www.vfu.bg/ects_guide/],[<https://www.vfu.bg/ects-guide-2.html>]).

Във ВСУ има създадена много добра организация за набиране, подпомагане и адаптиране на български и чуждестранните студен. Ключово звено в процеса на привличане и записване на български и чуждестранни кандидат-студенти е сектор “Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием” на Фронт-офиса на ВСУ.

Във ВСУ на български студенти се предоставят социални стипендии от ректорското ръководство и Настоятелството на ВСУ, както и стипендии за студенти с изключителни резултати по време на тяхното обучение. На студенти с отлични академични резултати, се предоставят стипендии и от Факултетите. Предоставят се стипендии за обучение на студенти и осигуряване на работа след дипломирането и от Браншови организации.

Утвърдена практика във ВСУ е обучението на чуждестранни студенти, Адаптирането на чуждестранните студенти се извършва с активното участие на отдел „Международна дейност и проекти“, който има ангажимент и по обслужването на Еразъм-студентите на ВСУ – изходящи и входящи. Всеки чуждестранен студент има академичен съветник/Еразъм координатор за дадено професионално направление, който подпомага избора му на учебни дисциплини, осъществява контакт с преподаватели, насочва към разработка на реферати по определени теми. За успешната адаптация на студентите от други държави допринася и участието им във всички форуми и събития на Университета – студентско научно творчество, творчески групи.

Признаването правото на чуждестранните кандидат-студенти на продължаване на образованието им, е чрез създадена Комисия по признаване, която разглежда представените документи, съгласува признаването с НАЦИД и внася документацията за утвърждаване в Академичния съвет.

Организацията за привличане, подпомагане и адаптиране на българските и чуждестранните докторанти във ВСУ се подпомага от Института за обучение на докторанти.

През акредитирания период броят на приетите във ВСУ студенти намалява с 45,2%, т.е. почти двойно, а броят на обучаваните студенти – с 38,6%, т.е. с над една трета, тенденция, характерна за всички български университети.

Положителна тенденция е увеличаването на броя на обучаваните докторанти – близо 5 пъти за периода. Почти 10 пъти е нараства броят на привлечените чуждестранни докторанти в резултат на увеличения брой на акредитираните докторски програми – от 23 на 29 и на системните усилия на ректорското и деканските ръководства за утвърждаване имиджа на ВСУ като научна и образователна институция в националното и международното академично и бизнес пространство, включително и чрез разширяване на чуждестранните партньорства.

По 4.1.3.

ВСУ има официално приета политика за включване на студентите и докторантите в изследователска и художествено-творческата дейност. Регламентира се с Правилника за устройството и дейността на ВСУ, Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност и др.

Във ВСУ традиционно се реализират мерки за стимулиране мотивацията и ангажираността на студентите както в процеса на обучение, така и за участие в научноизследователската и художествено-творческата дейност. Тази дейност се организира приоритетно в катедрите чрез приложимостта на разнообразни форми: периодични конференции и осигуряване публикуването на научните доклади и съобщения; осигуряване на квалифицирана помощ от страна на преподавателите чрез научно рецензиране; организиране на периодични майсторски класове, уъркшопове и др.; използване на възможностите, които предоставя създадената система за подпомагане на изявени студенти) и други форми. Броят на проведените събития, имащи отношение към студентската научноизследователска и художествено-творческа дейност през акредитационния период е между 50 и 53 за година, а годишният брой на участващите студенти е между 450 и 600.

Наблюдава се силно повишената активност на Студентския съвет в организирането на различни прояви и включването на значителен брой студенти в тях. Най-значими събития са студентската научна сесия „Младеж, наука, съвременност“ и научния форум „140 години Сан Стефано и Берлин – история и съвременност“, в които участват над 170 български и чуждестранни студенти.

Създадената съвместно с Община Варна Студентска лаборатория „Варна – град за хората“, в която ежегодно вземат участие повече от 20 студенти от Архитектурния факултет, работещи под менторството на 9 преподаватели от факултета, през 2018 г. получава колективна награда „Варна“ в сферата на науката и висшето образование, област „Технически науки“.

По 4.1.4.

ВСУ има приети и оповестени правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите в рамките на договорни взаимоотношения с чуждестранни висши училища и европейските програми за образование и обучение През акредитационния период е проведена изходяща мобилност на 165 студенти и входяща мобилност на 120 студенти от чуждестранни ВУ по програма „Еразъм”/”Еразъм+” .

По 4.1.5.

Във ВСУ е създадена е добре действаща административна система за регистриране на завършилите студенти и докторанти. Катедрите на ВСУ са във връзка със своите възпитаници по време на целия „жизнен цикъл” на обучение. Основни форми за това са анкетни проучвания, проучвания в социалните мрежи, чрез лични контакти, ъбития и прояви на Университета, както и съдържателните аспекти от работата на катедрите: продължаване на обучението в магистърски програми, следдипломни курсове и квалификации, провеждане на майсторски класове и т.н. Всички студенти, завършили бакалавърска или магистърска ОКС, могат да станат членове на Клуб на възпитаника на ВСУ.

За работа с възпитаниците на катедрите е създадена специална платформа на интернет страницата на Университета „Алумни“

[<http://alumni.vfu.bg/>; <http://www.vfu.bg/alumni/>; <https://www.vfu.bg/hub/>].

За комуникацията между академичните среди, студентите и бизнеса [<http://karieri.vfu.bg/>] относно проследяването на реализацията на завършилите студенти, е създаденият във ВСУ Кариерен център към ВСУ „Черноризец Храбър“.

През акредитационния период броят на завършилите и дипломирани студенти бакалаври и магистри общо е 9904. Броят на придобилите ОНС „доктор“ докторанти за акредитационния период е 122 при значително нарастване през последните години. Научна степен „доктор на науките“ са придобили общо 28 докторанти.

Броят на реализиралите се студенти, включително и в професионалното направление, което са завършили е значим, като реализацията приоритетно е на изпълнителски длъжности, немалка част от тях и на ръководни длъжности, в държавни, общински и неправителствени структури, органи на съдебната власт, образователната система, в частния бизнес, като частни консултанти.

Стандарт 5: „Преподавателски състав“:

Критерий 5.1. ВУ има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. Профил и квалификация на преподавателския състав.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1:

По 5.1.1.

ВСУ поддържа устойчива политика за осигуряване и поддържане на качествен академичен състав с необходимия профил в съответствие със ЗВО, Закона за развитие на академичния състав, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Стратегически план за развитие на ВСУ 2012-2017, Стратегията за развитието на ВСУ 2018-2022 и Правилника за дейността на ВСУ, Наредба № 3 за Академичния състав, Наредба № 2 за управлението и организацията на научно-изследователската дейност, Вътрешни правила за организация на работната заплата, осигуряваща приемственост и баланс в длъжностната и възрастовата му структура. Привличането, квалификацията и мотивацията на академичния състав е в съответствие с мисията и профила на Университета е заложено като един от основните приоритети в неговата дейност и като фактор за осигуряване качеството на университетското образование, насочено към образователните потребности на студентите и очакванията на външната среда.

Ефективната и постоянна политика на Ръководството на ВСУ в изпълнение на стратегическите документи на Университета за поддържане на качествен академичен състав се реализира чрез приложимостта на многостранни форми за:

- стимулиране и развиване на иновативния и предприемачески дух на преподавателския състав в рамките на академичната му роля във ВСУ, а също и извън нея;
- инвестиране в преподавателския състав на ВСУ с цел повишаване на квалификациите (обучения по езици, професионални обучения и т.н.) и осигуряване на приемственост (развитие на компетентни кадри вътре в организацията);
- усъвършенстване на съществуващите програми за

професионално развитие на академичния и административния състав с оглед на постигането на стратегическите приоритети на ВСУ;

➤ разработване на методи за подбор и привличане на кадри във ВСУ;

➤ стимулиране на връзката между преподавателския състав и бизнеса;

➤ използване в пълна степен на възможностите за придобиване на международен опит от преподаватели по програма Еразъм+ и сходни на нея инициативи за обмен;

➤ обвързване на възнаграждението на преподавателския състав с качеството на работата и резултатите (академични, изследователски и финансови).

Във ВСУ е създадена благоприятна среда чрез ясни процедури за наемане на работа и създаване на подходящи условия за професионалното развитие на персонала. ВСУ насърчава обмена на преподаватели с други ВУ за определени периоди на преподаване и научни изследвания. Университетът прилага ефективни механизми за насърчаване на научното и кариерното развитие на академичния състав, съобразени с динамиката на обучаемите, което е подкрепено с необходимия доказателствен материал.

ВСУ е напълно ангажиран с принципите на отворено, прозрачно и основано на заслуги подборане на кадри (ОТМ-Р), съгласно Европейската харта на изследователите и Кодекса за поведение при подбор на изследователи (<https://www.vfu.bg/za-vcu/hr-excellence-in-research-logo.html>).

Във ВСУ е създадена Комисия за развитие на академичния състав (КРАС), която проследява динамиката на кадровото развитие, осигуряването на учебния процес с висококвалифицирани преподаватели, създаването на условия за научно израстване на собствен кадрови потенциал и др.

Относителния дял на хабилитирания преподавателски състав показва балансирано и устойчиво развитие на хабилитирания (68-66%) и нехабилитиран академичен състав (32-34%) от общия брой на академичния състав през акредитационния период, което е предпоставка за приложимостта на високи академични стандарти в преподавателската и научно-изследователска дейност на университета и същевременно поддържане на политиката за създаване на собствени хабилитирани кадри.

През разглеждания период има тенденция за нарастване относителния дял на преподавателите с ОНС „доктор“ (от 59 % на 66 %) и НС „доктор на науките“ (от 10 на 13 %) за сметка на намаляване на преподавателите без научна степен (от 31 % на 21 %).

ВСУ поддържа относителна устойчивост на възрастовата структура на академичния състав по академични длъжности (общо за академичния състав през акредитационния период е от 50,6 години в началото на периода на 51,3 години в края на периода.) Възрастовата структура на академичния състав с научна степен „доктор“ е с лек превес на намаляване на възрастта (от 60,9 на 59,7 години). При академичния състав с ОНС „доктор“ средната възраст се запазва около 52 години.

По 5.1.2.

Във ВСУ има разписани процедури за професионално развитие и израстване на академичния състав в съответствие с: Правилник за устройството и дейността на ВСУ, Наредба № 3 за Академичния състав; Процедура за атестиране на преподаватели на ВСУ, Вътрешни правила за организация на работната заплата, осигуряваща приемственост и баланс в

длъжностната и възрастовата му структура, които са публично оповестени на (<https://www.vfu.bg/преподаватели/конкурси.html>).

ВСУ провежда устойчива политика на създаване на собствен кадрови потенциал, за което е представен необходимия доказателствен материал.

През акредитационния период във ВСУ са обявени 25 конкурса за заемане на длъжности, от които 23 за хабилитирани и 2 за нехабилитирани преподаватели. Седемнадесет от конкурсните процедури са приключили успешно, седем са текущи, чието финализиране е през м. май 2019 г.

През акредитационния период 13 преподаватели израстват в академична длъжност, в т. ч. 7 професори и 5 доценти. Общо 24 университетски преподаватели успешно са защитили дисертационните си трудове за придобиване на ОНС „доктор“, а 3 хабилитирани преподаватели са придобили научна степен „доктор на науките“.

Във ВСУ е създадена система за непрекъснато поддържане и развитие на специалната и педагогическата квалификация на преподавателите съобразно темпа на обновяване на знанията и методиките на преподаване. Провеждат се системно обучителни програми, обвързани със системата за оценяване и атестиране.

По 5.1.3.

ВСУ поддържа политика за участие в международни програми и обмен на преподаватели за определени периоди на преподаване и научни изследвания по програми Еразъм и Еразъм+, сключването на договори за сътрудничество, участие в проекти, лекции в други университети, майсторски класове, вътрешно сътрудничество и др. (<https://erasmus.vfu.bg/>). Разработени са „Стратегическа рамка за кариерно развитие на академичния състав“ и „Правилник за прилагане на система за кариерно израстване“ (https://www.vfu.bg/hr_logo/files/Strateg_ramka.pdf, https://www.vfu.bg/hr_logo/files/Pravilnik.pdf), в които мобилността е включена като основен критерий за оценяването на възможностите за кариерно развитие.

ВСУ има установени трайни функционални взаимодействия и перспективно сътрудничество с чуждестранни партньори, предимно от страните-членки на Европейския съюз, с нарастващ брой сключени договори през акредитационния период. Представени са съответните доказателства в потвърждение на насърчаването на мобилността и научния обмен на академичния състав.

За акредитационния период са осъществени 70 мобилности по програма „Еразъм“ на преподаватели в чуждестранни партниращи университети с цел преподаване и извършване на проучвателна и изследователска работа, свързана с подготовката на дисертационни и хабилитационни трудове.

ВСУ провежда политика на насърчаване на преподавателската мобилност с приоритет участие в национални и международни образователни и изследователски проекти, предоставящи възможност преподаватели от университета да обменят опит, да се запознаят с добрите практики на чуждестранните университети и др. През акредитационния период в изходяща мобилността по други проекти е осъществена от 59 преподавателя.

По 5.1.4.

Във ВСУ има изградена стройна система за атестиране на академичния състав по отношение на преподавателската и научноизследователската дейност, с приноси към повишаване качеството на обучението. Въведена е

система от стимули за академичния и административния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на обучението. Редът и начинът за атестиране на преподавателския състав е регламентиран в глава трета на Наредба №3 за академичния състав в съответствие с чл.57 от Закона за висше образование и чл.16 от Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Атестирането на академичния състав е от Атестационни комисии, избирани от Факултетните съвети, респективно съвета на Департамента, Филиала. Създадена е методика за атестиране, основана на три групи критерии за оценка: Критерии за учебната дейност; Критерии за научноизследователска и художественотворческа дейност; Административно-управленска и обществена дейност.

При атестирането на преподавателите задължително под внимание се взема студентското мнение на база попълнена Анкетна карта.

Атестационната комисия обсъжда всички индивидуални оценки и приема обобщената оценка. За резултатите от атестирането Комисията съставя протокол, подписан от всички нейни членове и от атестираното лице, който се внася за обсъждане и решение в съвета на основните звена.

През акредитационния период общият брой на атестирания научно-преподавателски състав на ВСУ е 154. В доказателствените материали този показател е представен по академични длъжности.

За оценяване на заетостта на преподавателите във ВСУ е разработена Инструкция № 5 за определяне и оценяване на заетостта на преподавателите, представляваща инструмент за оценяване на научноизследователската, художественотворческата и спортната активност на преподавателите.

ВСУ има разработена система за финансово и материално стимулиране на преподавателския състав, обвързваща резултатите по два основни критерия: Резултати от образователната и научна дейност и Личен принос за развитието на университета и активно участие в административната дейност, регламентирана с Вътрешните правила за организация на работната заплата във ВСУ и Наредба № 11 за символите, почетните звания и отличия, с която е утвърден ред за връчване на предметни и парични награди на преподаватели, студенти и служители, както и партньори на ВСУ за високи постижения в различни области на науката, културата, спорта и административната дейност.

Критерий 5.2. Научноизследователска, художествено-творческата и спортна дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2:

По 5.2.1.

ВСУ има официално приети процедури за включване на преподавателите в научноизследователската дейност, съобразно стратегическите цели и задачи, дефинирани в Стратегически план за развитие на ВСУ в периода 2012-2017 год., Стратегия за развитие на ВСУ в периода 2018-2022 год., Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност, Наредба № 3 за академичния състав, Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“.

Усилията на ВСУ са за превръщането му в университет от научно-изследователски тип, със стремеж за формиране на изследователски

капацитет в иновативни области. Разработени и утвърдени са Визия за пазарна ориентация на научно-изследователската и консултантска дейност и Концептуален модел за трансформация на НИД на университета, на базата на конкурентно-проектно финансиране. Организацията и управлението на научноизследователската дейност се ръководят от Ректора, зам.-ректора по НИД, научните секретари на факултетите и експертите по НИД на университета и катедрите. Създаден е Съветът по научноизследователска дейност, утвърден като помощен орган на академичното ръководство на ВСУ и председателстван от зам.-ректора по НИД.

Във ВСУ са създадени условия и е оказана подкрепа за реализирането на редица научни и научноприложни изследвания на академичния състав на университета чрез: осигуряване и развитие на материално-техническата база; осигуряване на възможности за вътрешно финансиране на НИД чрез фонд „Научни изследвания” и фонд „Интернационализация”; осигуряване на среда за разработване и работа по проекти с външно финансиране; развиване на работещи контакти с бизнеса и структурите на публичната администрация; подпомагане и стимулиране на обучението за придобиване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките”. Това нарежда ВСУ сред седемте университета, включени в Националния списък на научноизследователските организации у нас, като за втори път МОН му предоставя статут на научна организация.

Във ВСУ се насърчава и поддържа висока активност на участие на академичен състав, студенти и докторанти в национални и международни проекти, конференции и други научни форуми, публикационна дейност.

През акредитационния период НИД във ВСУ е осъществена в три основни направления: Развитие на изследователска и проектна дейност по приоритетни научни направления, Практическо използване на Концептуалния модел за трансформация на НИД в университета и Пазарна ориентация на научно-изследователската и консултантска дейност, за които. Налице е устойчива тенденция на положително развитие на научноизследователската дейност на академичния състав, представен е необходимия доказателствен материал.

Във ВСУ е създадена процедура за договаряне на изследвания по поръчка на потребители и типови договори за видовете НИД и ХТД.

Във ВСУ са създадени научни екипи в специфични за професионалните направления тематични научни области. Осъществени са научни и научноприложни изследвания, под формата на научни и/или научно – приложни задачи, проекти (<http://www.vfu.bg/proekti/>), дисертационни трудове и изследователски разработки. В изпълнение на научни и научно-приложни проекти и задачи през акредитационния период участва над 35% от академичния състав във ВСУ , като този показател е относително устойчив във времето.

Ежегодно академичният състав на ВСУ участва в различни университетски, регионални, национални и международни научни и образователни форуми. През акредитационния период относителният дял на тези участия съставлява близо 95% от преподавателите. През последните 5 г. броят участия в национални и международни научни и образователни форуми на един преподавател на основен трудов договор с висшето училище е 10,5, а на международните научни договори -15.

През акредитационния период ВСУ увеличава дела на обучаващите се в 29-те акредитирани докторски програми за придобиване на ОНС „Доктор” и

на НС „Доктор на науките”. Установена е стабилност в обучението на докторанти и успешно защитени дисертационни трудове. Над 90% от общия брой докторанти са в самостоятелна форма на обучение, което се обяснява с частно-правния статут на ВСУ, от тук неполучаването на държавна субсидия и стипендии за редовни докторанти, чийто относителен дял е нисък-средно 4 %.

За международната научно-изследователска активност на академичния състав, студенти и докторанти допринасят сключените от ВСУ 15 договора за научни и научно-приложни проекти с различни партньори.

По 5.2.2.

Във ВСУ има изградена цялостна политика, която създава благоприятни условия за осъществяване на конкурентноспособна научноизследователска, художествено-творческа, иновационна и публикационна дейност. Чрез въведената система за атестиране и стимулиране ВСУ поддържа нужната изследователска и публикационна активност на преподавателите. Като цяло тази система отчита всички страни на академичната дейност, предвижда санкции и поощрения и благоприятства развитието на академичния състав.

Неделима част от учебната, научноизследователската, художествено-творческата, обществената и административната дейност на ВСУ е издателската дейност, която се осигурява от Университетското издателство. Утвърден е „Статут на Университетското издателство”. Университетското издателство се ръководи от Съвета по НИД. Издадените от Университетското издателство на ВСУ заглавия към момента на акредитационната процедура са 664, които са регистрирани и депозирани с ISBN в Народната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий”. Периодичните издания на ВСУ са 20, в т. ч. регистрирани със собствен ISSN – 15. Към тях се отнася и “Известие на СУ – Варна. Серия “Хуманитарни науки”, в което се публикуват материалите от ежегодно организирана от ВСУ „Черноризец Храбър“ и НТС – Варна научна конференция, чието изработване е повече от 15 години в издателството.

Периодичните издания на ВСУ и някои текущо издавани заглавия, общо 46 заглавия, са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД (<http://nacid.bg/bg/NRS/>).

ВСУ издава специализирано академично издание - списание "Globalization, the State and the Individual" ("Глобализация, държава, личност"), чието създаване през 2014 г. е в отговор на нарасналите изисквания за квалификация и развитие на преподавателите и осигуряване на достъпна възможност за публикуване на разработки в известна и широкопосещаема научна платформа. Списанието е индексирани в международната наукометрична база данни Index Copernicus International (присъден индекс за 2014 г. – 70,09; за 2015 г. – 72,90), включено е в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД (<http://nacid.bg/bg/NRS/>). През 2016 г. са подадени документи за предварително проучване за рефериране и индексирани в Scopus.

ВСУ издава и електронното списание „e-Journal VFU” (ISSN 1313-7514, <https://ejournal.vfu.bg/>), което също е включено в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД (<http://nacid.bg/bg/NRS/>), подпомагащо популяризирането на научните изследвания в трудовете на академичния състав.

През акредитационния период показателите, отразяващи научната и творческа дейност на академичния състав на университета показват устойчивост. Регистрира се стабилност в публикационната активност и участието в научни форуми. Значително се завишава дела на публикациите в чуждестранни издания и реферирани такива, включени в научните бази Web of Science и Scopus, а също така и на преподавателите, които участват в национални и международни научни, творчески и спортни проекти.

Общият брой на публикациите, публикационната активност и цитируемост на преподавателите на ОТД във ВСУ през периода юни 2013 г. – февруари 2019 г. – 2,58 научни труда средно на преподавател на ОТД във ВСУ. Над 2 пъти е увеличен броят на публикациите в реферирани издания спрямо учебната 2013/2014 година. Все още делът на преподавателите, чиито публикации са в международни специализирани реферирани издания е относително малък – средно за периода този показател е 14,5%.

Относителният дял на броя на публикациите на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище през последните 5 г. към броя на академичния състав е 12,89. За публикациите в чужбина и на международни форуми за последните 5 г. към общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище, относителният дял е 50,3%, а в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище, този дял е 12,5%. Отношение на броя на цитиранията на научни трудове на преподаватели на основен трудов договор в научни списания и сборници през последните 5 г. към броя на академичния състав – 5,16

Във ВСУ са създадени отлични условия за развитие на художествено-творческата и спортната дейност под формата на спектакли, ревюта, концерти, изложби и участия в спортни състезания. Художествено-творческата дейност се осъществява чрез Академичния танцов театър „Черноризец Храбър” (<https://dancetheater.vfu.bg/>), а спортната - чрез представителните спортни отбори на ВСУ.

Ежегодно преподаватели и студенти от ПН „Изобразително изкуство” организират и провеждат ревю-спектакли и изложби. Художественотворчески изяви и постижения на преподавателите и студентите през последните 5 г. у нас и в чужбина са 186, като значителна част от тях са удостоени с награди и отличия.

Към момента на акредитационната процедура 36 преподаватели на академични длъжности изпълняват минималните национални изисквания на ЗРАСРБ към научната, преподавателската и/или художественотворческата дейност и са включени в списъка на хабилитираните лица на НАЦИД (<https://ras.nacid.bg/>), което е добър атестат за качеството на научната дейност на академичния състав на ВСУ .

Стандарт 6: „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“:

Критерий 6.1. ВУ осигурява и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности, както и подходяща среда за дистанционно обучение

Констатации за изпълнение на критерий 6.1:

По 6.1.1.

ВСУ поддържа и развива необходимия материално-технически и информационен ресурс за създаване на високо-технологична и модерна работна среда. Изградени са отлична изследователска инфраструктура, специализирани лаборатории за образователната, научноизследователската и художественотворческата и спортната дейност на академичния състав, студентите и докторантите. В потвърждение 90 % от аудиторните зали с обща площ 5256 кв. м. и 2189 места са пригодени за функциониране като аудио- и видео зали, което е 1,63 кв. м. аудиторна площ на 1 студент (средно приравнен брой). Специализираните зали, ателиета и лабораториите са с обща площ 5528 кв. м. и 2269 работни места, което представлява 1,72 кв. м. лабораторна площ на 1 студент (средно приравнен брой). Броят работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студента (средно приравнен брой) е 138. Лабораторната площ за изследователска дейност на 1 преподавател на ОТД е 33,1 кв. м.

Във ВСУ е изградена добра изследователска инфраструктура чрез функциониращите Институт по морско право и логистика, Криминалистична лаборатория, Медико-психологичен комплекс и Институт за психологично консултиране, които активно спомагат за обвързване на образователния и научноизследователския процес.

През акредитационния период във ВСУ са открити нови изследователски мрежи и офиси, които обединяват усилията на академичния потенциал с потребностите на бизнеса и публичния сектор, както следва: Център за тренировъчни фирми във ВСУ „Черноризец Храбър“, който е част от Стратегията за създаване на конвертируем академичен продукт и дава възможност за обвързване на теоретичните знания на студентите с реални практически умения и потребностите на практиката; Офис за технологичен трансфер (ОТТ), който разполага с изследователска техника за интердисциплинарни и комплексни научни, научно-приложни и приложни разработки за провеждане на практически лабораторни занятия със студенти, реализиране на проекти и задачи по заявка на бизнеса, провеждане на докторантски и дипломантски изследвания и научен стаж; Институт за интегрирано управление на общините, който утвърждава университета като отговорна научна институция, работеща в тясно сътрудничество със структурите на държавната и местната власт, доказателство за което са реализираните четири практико-приложни форума с представители на местната власт. Стартирана е процедура за изготвяне на нормативна рамка за дейността на специализираните звена и кабинети във ВСУ.

Обучението на студентите от ВСУ „Черноризец Храбър“ компютърно е осигурено, като за отчетния период е установена тенденция за увеличаване на броя на компютри на 100 студенти (средно приравнен брой) – 4. В компютърните зали е инсталиран специализиран лицензиран софтуер и информационни софтуери. Изградени са специализирани лаборатории за 3D моделиране и принтиране 3D Lab и лаборатория за изследвания на потребителски интерфейси и използваемост NUI/UX Lab.

На територията на ВСУ има функционираща безжична мрежа, която предоставя достъп на студенти и преподаватели до Интернет. Мрежовата свързаност на компютрите на ВСУ се базира на най-модерни технологични решения за потребители от страната и чужбина.

ВСУ има изградена база за дистанционна форма на обучение, която се

поддържа и усъвършенства. Учебният процес се осигурява чрез съвременна интегрирана интернет базирана система, която създава възможности за комуникация между всички участници в ДО – студенти, преподаватели и администрация. Платформата е разработена на базата на Moodle (GNU/GPL лиценз) и инсталирана на хардуерна платформа от сървъри под управлението на VMWARE. Технологичното ниво се гарантира от официалната поддръжка и стандарти на платформата (https://docs.moodle.org/dev/Acceptance_testing/Browsers). Автоматизирана система за управление на процеса на ДО, вкл. база от учебни планове, програми, учебни материали и тестове, създадени при спазване на съответни стандарти за ДО. Поддържа се интегрирана база с персонални данни за субектите на процеса на ДО (студенти, преподаватели, консултанти) и данни за тяхното участие в провежданата СДФО, които са съобразени с регламента по GDPR. (www.vfu.bg/gdpr/).

ВСУ разполага със собствена библиотеката с развити собствени информационни ресурси. Организацията на дейностите в библиотеката са съобразени с най-новите и модерни средства за информационно осигуряване и автоматизирано библиотечно-информационно обслужване с внедрения програмен продукт „Автоматизирана библиотека“. Осигурени са 50 работни места (средно приравнено - 1,55 работни места на 100 студента). Организацията на обслужването позволява 75 % от фонда да се ползват на свободен достъп за дома, а 25 % – в читалните зали. Фондът на Библиотеката е от издания на български език – 81,4 %, на руски език – 11,7%, на английски език – 5,0 %, на други езици – 2,0 %.

През акредитационния период се наблюдава нарастване и обогатяване на библиотечния фонд. Броят на новопостъпилите библиотечни единици е 14 308 (относителен дял – над 3%), като библиотечният фонд е нараснал от 104 084 до 112 820 библиотечни единици през 2018 г. Набавянето на нови заглавия се извършва чрез покупка, книгообмен, дарения. Библиотеката координира дейността си с други библиотеки, библиотечни мрежи и информационни звена, участва успешно в системата за между библиотечно заемане.

Библиотеката на ВСУ предоставя за ползване на преподавателите и студентите 297 заглавия текуща периодика (български и чужди издания) на хартиен и електронен носител. Създадена е собствена база данни статии от периодични издания в модул „Статии“ на автоматизираната библиотечна система. 90 % от библиографски описаните статии са сканирани и съобразно Закона за авторското право могат да се ползват пълно текстово в рамките на локалната университетска мрежа. В модулите „Книги“ и „Статии“ на автоматизираната библиотечна система се отразява цитирането на университетските автори, което е особено полезно за научноизследователската им дейност. От изключителна ползност е създаденият модул „Справка за цитиранията на преподавателите от ВСУ“ от м. септември 2017 г. на уеб страницата на библиотеката, който дава възможност на авторите самостоятелно да правят справка за цитиранията си, описани в каталога на библиотеката. Осигурен е достъп до пълно текстовите бази данни на EBSCO Publishing, JSTOR, правно-информационната система АПИС чрез платен годишен университетски абонамент, както и до базите данни, лицензирани от Министерството на образованието: Web of Science, Science Direct, Scopus.

Руския център на ВСУ подпомага използването на фонд "Руский мир".

На библиотеката е осигурен безплатен пълно текстов достъп до информационните ресурси на издателство "Лань" и до съдържанието на платформата на руските висши учебни заведения и на няколко чуждестранни университета, изучаващи руски език и литература. Руският център и Библиотеката имат достъп до електронната библиотека IPR BOOKS, предоставяща около 120 000 издания на руски език. Фонд „Русский мир“ предоставя на ВСУ безплатен достъп до Електронната дисертационна зала на Руската държавна библиотека, която съдържа повече от 650 000 дисертации и автореферати във формат PDF, защитени в Русия, представени в 24 раздела.[<http://www.diss.rsl.ru/>].

Университетската библиотеката е организатор и на квалификационни обучителни семинари и срещи на докторанти, преподаватели и студенти, което затвърждава визията ѝ на модерен информационен и образователен център в интерес на потребностите на своите потребители.

По 6.1.2.

ВСУ предоставя условия и работна среда за пълноценен образователен процес на всички категории студенти. Създадени са гъвкави форми на обучение – освен редовно обучение се предлагат задочно, дистанционно, обучение по индивидуален план, обучение по корпоративни споразумения, обучение през целия живот за студенти със специални образователни потребности.

Образователният процес и изследователската дейност на студентите във ВСУ по професионални направления са осигурени с квалифицирани, ползващи се с авторитет и обществено признание преподаватели. На докторантите са осигурени научни ръководители с компетентност в съответната област на професионалното направление.

ВСУ има създадена организация за провеждане на „Въвеждащи информационни дни за студенти“ и получаване на Книжка на първокурсника за опознаване организацията на учебния процес и университета от новопостъпилите студенти.

Във ВСУ е въведена Тюторна система, позволяваща избор на тютюр за всяка специалност и курс, осъществяващ персонално менторство чрез информационно осигуряване и подпомагане на студентите по всякакви въпроси, свързани с обучението, информиране за възможностите за студентска мобилност, стимулиране мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение и т.н.

Осигурена е комуникацията между преподавателите и студентите, и докторантите във ВСУ по изучаваната дисциплина, както и осигуряване на ръководство на курсови работи, проекти и дипломни работи и ръководство на обучение на докторанти.

ВСУ оказва подкрепа и улеснява на ориентацията на студентите в образователния процес чрез система за Електронно обучение на ВСУ [www.eschool.vfu.bg], където се публикуват учебни материали, изисквания за оценяване, методически материали, материали за самоподготовка и др., чрез възможността за използване на ресурсите и услугите на университетската библиотека [<https://www.vfu.bg/za-vcy/библиотека.html>]; чрез пакета от електронни услуги за студенти - VFU HUB – Smart Student [<http://www.vfu.bg/hub/>], достъпни благодарение на възможността всеки студент да получи регистрация (профил) в системата за ползване на безжичен Интернет на университета.

Учебните материали и ресурси на ДО са представени в електронен

формат по подходящ и разбираем начин, доставят се с помощта на леснодостъпна и надеждна технология и са съобразени с компетентностите на потенциалните дистанционни студенти (do.vfu.bg).

СДФО предлага система за достъп до учебните ресурси, библиотечни и информационни източници и виртуални учебни дейности, която осигурява ефективно постигане на образователните цели от студентите. Виртуалните ресурси са на постоянно разположение за преподавателите и студентите чрез платформата.

Във ВСУ са създадени условия за участие в изходяща мобилност, като информацията и процедурите, осъществявани от сектор Еразъм се оповестяват на уеб сайт [<https://erasmus.vfu.bg/>]. Публично са оповестени и Еразъм координаторите към всеки факултет [<https://erasmus.vfu.bg/columns/contacts/>].

ВСУ има възможност и е препоръчително за обявяване на прием в англоезични програми на обучение по всички специалности в университета. Увеличават се курсовете, които могат да бъдат провеждани на чужд език от сертифицирани преподаватели. Има издадени учебници и учебни пособия на английски език по част от учебните дисциплини, отразяващи изцяло заложените елементи в учебната програма на съответните дисциплини.

На територията на ВСУ са изградени рампи за инвалиди към подходите на учебните сгради, платформа за достъп в стола на университета, рампи за достъп в учебните зали и WC клетки за инвалиди, с което се осигурява нормален достъп на хора в неравностойно положение.

По 6.1.3.

Във ВСУ има организирана и на високо технологично равнище система за административно обслужване на студентите. Административното обслужване на студенти и докторанти е регламентирано с вътрешната нормативна уредба на ВСУ - в Наредба № 1 за учебната дейност и прилежащите към нея Инструкция №1 за организацията и дейността на Фронт-офиса, Инструкцията за приемане на студенти, Инструкция № 2 за приемане на чуждестранни студенти, специализанти и докторанти, както и в Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” и прилежащите към нея Правила за дейността на Института за обучение на докторанти. Цялостният комплект документи, свързан с административното обслужване на студенти и докторанти е на разположение в университетската библиотека и е публикуван на университетския уеб-сайт, достъпен за всички студенти.

Във ВСУ са създадени много добри възможности за повишаване компетенциите на персонала при административното обслужване на студентите и на библиотечните служители. Провеждат се целенасочени обучения на административния състав за специфично административно обслужване. Част от административния състав е преминал и обучение за вътрешни одитори съответствие със стандартите ISO 9001:2008 и ISO 9001:2015

По 6.1.4.

ВСУ провежда системна политика за създаване на добри условия, ресурсно обезпечаване, разгръщане и развитие на научноизследователската дейност на академичния състав чрез засилено участие в университетски, национални и международни научни форуми

ВСУ осигурява необходимите съвременни, високотехнологични и надеждни ресурси за прилагане на новаторски практики в обучението и

преподавателската дейност. Внедряват се нови информационни технологии и чрез развиване на нов тип специализирани, мултифункционални учебни зали, предразполагащи активното участие на студентите в обучението. Най-съществена роля в това отношение има дигитализацията на ВСУ, предоставяща технологична възможност за активно използване на всички изградени на институционално равнище ресурси и възможности, с цел да се изградят адекватни на студентското търсене интерактивни учебни материали, програми и форми на комуникация.

Осигурени са интерактивни ресурси в: платформата за дистанционно обучение – филми, видеа, казуси, инфорграфики, електронни тестове и др. [<https://do.vfu.bg/>]; в системата за електронно обучение [<https://eschool.vfu.bg/>]; в платформата Smart Future (<https://smartfuture.vfu.bg/>); във възможността за он-лайн диагностични тестове за определяне на езиково ниво, семестриални изпитни тестове в платформата за електронно обучение [<https://eschool.vfu.bg/course/index.php?categoryid=3>], чрез обновяване на библиотечните ресурси.

ВСУ има благоприятна работна среда за ДФО, която е осигурена със съвременна интегрирана интернет базирана система, която създава възможности за комуникация между всички участници в ДО – студенти, преподаватели и администрация. Платформата е разработена на базата на Moodle (GNU/GPL лиценз) и инсталирана на хардуерна платформа от сървъри под управлението на VMWARE. Технологичното ниво се гарантира от официалната поддръжка и стандарти на платформата (https://docs.moodle.org/dev/Acceptance_testing/Browsers). Автоматизирана система за управление на процеса на ДО, вкл. база от учебни планове, програми, учебни материали и тестове, създадени при спазване на съответни стандарти за ДО. Поддържа се интегрирана база с персонални данни за субектите на процеса на ДО (студенти, преподаватели, консултанти) и данни за тяхното участие в провежданата СДФО, които са съобразени с регламента по GDPR. (www.vfu.bg/gdpr/).

ВСУ въвежда нови методики на преподаване чрез включване в национални и международни проекти, свързани с внедряване на иновативни форми на обучение [<https://www.vfu.bg/за-всу/проекти.html>] и методика за едновременно преподаване чрез проект BG051PO001-3.1.07-0029 "Актуализиране на учебната документация и учебния процес във ВСУ "Черноризец Храбър" в съответствие с изискванията на пазара на труда".

ВСУ има въведена Система за представяне на майсторските класове [<http://events.vfu.bg/>], която позволява комплексно представяне на майсторските класове, и тяхното медийно отразяване и маркетинг в уеб пространство.

ВСУ, като частно висше училище, функционира на принципа на финансовата самоиздръжка при съблюдаването на принципите на бюджетната схема под контрола на Настоятелството. Финансовата осигуреност на учебната и научноизследователската дейност във ВСУ се гарантира от източници на финансиране (вътрешни и външни), посочени в Бюджета на ВСУ. Информацията за акумулирането и разходването на финансовите ресурси е пълна, прозрачна, съотношението между отделните структурни звена, тенденциите в развитието на университета.

Финансовата осигуреност на учебната и научноизследователската дейност във ВСУ се допълва от участието на Университета в проектна дейност. През акредитационния период ВСУ реализира проект

BG051PO001-3.1.09 „Създаване и апробиране на система за кариерно израстване на преподавателите във ВСУ „Черноризец Храбър”, по оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Ефектите от тази реализация са подобрените педагогически, чуждоезикови, информационни организационни компетенции на преподавателите в интерес повишаването на качеството на образованието.

ВСУ има открита процедура за ползване на средства от Фонд „Интернационализация” и Фонд „Научни изследвания” за финансиране на проекти във връзка с реализацията на новата „Визия за пазарна ориентация на научноизследователската, консултантската и художественотворческата дейност” на принципа на конкурсното проектно финансиране в НИД.

Във ВСУ добре е развита художествено-творческата дейност, чието финансиране е с външни и със собствени средства. Академичният танцов театър към ВСУ „Черноризец Храбър” реализира приходи от концертна дейност.

Стандарт 7: „Управление на информацията“:

Критерий 7.1. ВУ съобразно своята мисия събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1:

По 7.1.1.

Организацията на академичните и спомагателните дейности и свързаните с тях управленски процедури по управление на информацията са регламентирани със съответните нормативни документи и организационни разпоредби, приети и утвърдени от органите за управление на ВСУ.

Във ВСУ е установена практика за събиране на информация от различно естество, спомагаща за постигането на целите на Университета и осигуряване на високо качество и ефективно управление на образователния процес.

Във ВСУ е изградена и успешно функционираща система за ежегодно провеждане на вътрешни одити във ВСУ, в чиито екипи със сертифицирането на СУК по ISO 9001:2015, се включват и студенти, и докторанти. Информацията от вътрешните екипи се съхранява от Експерта по качество и служи за преодоляване на несъответствията и предприемане на действия за повишаване на качеството на обучение.

Във ВСУ е създадена система с разчетени процедури за отразяване на мнението на студентите и работодателите за качеството на обучението и на академичния състав. През акредитационния период формите за отчитане на мнението на обучаемите и работодателите са: участие в различните университетски дейности, в ръководни органи на Университета, във факултетните съвети; системата на анкетните проучвания за качеството на учебния процес и на програмите, за реализацията на изследователски проекти; обсъждане на резултатите от проучванията и предприемане на мерки за подобряване качеството на обучение във ВСУ на базата на направените препоръки, за което е предоставен в достатъчна степен доказателствен материал .

По 7.1.2.

Във ВСУ са създадени вътрешни механизми за съхраняване на детайлна информация за разполагаемите учебни ресурси – материално-технически, финансови, информационни, библиотечни - в подкрепа на личностното и кариерното развитие на студенти, докторанти и алумни.

Организацията на академичните и спомагателните дейности, и свързаните с тях управленски процедури по управление на информацията са регламентирани със съответните организационни разпоредби и нормативни документи, приети и утвърдени от органите за управление на ВСУ (Стандарт 3 подробно е описана процедурата за периодично събираната и анализирана информацията от направени анкетни проучвания на студентското мнение по повод на атестирането на преподаватели, за обратна връзка за качеството на учебния процес; Стандарт 2 описва процедурите по одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация и учебните програми, развитието и успеваемостта на студентите, удовлетвореността от качеството на обучение, от проведени практики и стажове и др).

ВСУ има изградена и функционираща интегрирана информационна система за събиране, обработване и анализ на информацията за студентско състояние, успеваемост, динамика на студентските статуси - прекъснали, отписани, завършили и т.н. в реално време.

Връзката между бизнеса и университета се осъществява чрез изградения Кариерен център на ВСУ, който осъществява кариерно консултиране и подпомага професионалното ориентиране на студентите.

По 7.1.3.

ВСУ има изградено ефективно партньорство с работодателите и съдейства за кариерното ориентиране и професионалната реализация на студентите, чието проявление е в утвърждаването на връзката наука-образование-бизнес, като един от приоритетите в дейността на академичното ръководство на ВСУ.

Проучването на мнението и препоръките на работодателите в различните професионални направления се извършва неформално при лични срещи и контакти между преподаватели и представители на бизнеса и формално чрез системни анкетни проучвания за идентифициране на изискванията на пазара на труда. Анализиранияте и обобщени данни от тях се явяват база за положителни корекции в образователния процес.

Стандарт 8: „Информация за обществеността“:

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за: приети програмни документи и учебна документация; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на студентите и академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; университетски форуми с участието на представители на студенти, синдикални и потребителски организации.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1:

По 8.1.1.

ВСУ има създадена информационна среда, чрез която всички участници в учебния процес и други заинтересовани лица могат да получават и да обменят ясна, точна, обективна, актуална и достъпна

информация за обществеността.

Създадена е страница [<http://ksp.vfu.bg/>], на която е публикувана подробна информация за предлаганите от ВСУ бакалавърски, магистърски и докторски програми, квалификационните характеристики, възможностите за продължаващо обучение и „жизнения цикъл” на студентите. Публикуват се още: кандидат-студентски справочник в хартиен вид; брошури (хартиен носител) на специалности и поднаправления, които се разпространяват при посещения и срещи с потенциални кандидат-студенти; брошури (електронен формат) на специалности и поднаправления, които се публикуват на сайтовете на катедрите.

Чрез сайта на ВСУ, достъпът до който е свободен, се публикува информация за:

➤ учебните планове на специалностите, информационния пакет съгласно изискванията на ECTS на български и английски език [http://www.vfu.bg/ects_guide/; <https://www.vfu.bg/ects-guide-2.html>];

➤ граfiците на учебния процес и изпитните сесии по курсове и семестри, включително за държавните изпити и защитите на дипломни работи през академичната година [<https://www.vfu.bg/студенти/учебен-разпис.html>];

➤ системата за персонален мониторинг и подпомагане на изявени студенти, алумни системата [<http://alumni.vfu.bg/>];

➤ възможностите за кариерно развитие и студентска заетост [<http://karieri.vfu.bg/>; <http://jobs.vfu.bg/>];

➤ учебната документация за провеждане на ДФО по съответната специалност, вкл. Пакет материали за студента, разработени съгласно чл. 8. (2) на Наредбата за ДО. Информационните ресурси (общи за всички специалности, разработени от Центъра за дистанционно обучение) и пакета за работа на студента по специалности (do.vfu.bg);

➤ възможностите за финансова подкрепа на студентите по време на обучението им в Университета и за получаване на стипендии, както и друга информация.

Достъпът до информация с вътрешен или конфиденциален характер, се осъществява чрез регистрацията и парола.

Създадена е специализирана страница с информация за дългосрочни и краткосрочни курсове за придобиване на допълнителна квалификация, повишаване на получената такава и актуализиране на професионалните знания и умения [<https://www.vfu.bg/курсове-допълнителна-квалификация.html>].

ВСУ провежда ефективна медийна политика на национално и регионално ниво. Известяването на медиите за програмни и стратегически документи, учебни и научни постижения, образователни продукти, планирани и осъществени събития, условия за прием в различните ОКС, възможности за кариерно развитие и др. е с помощта на специално изготвен мейл-лист.

През акредитационния период ВСУ има сключени договори и реализирани медийни партньорства, реклама, информационно обслужване. На тази основа ВСУ периодично изготвя медиа-мониторинг, който включва публикации в електронни медии, свързани с дейността на Университета.

По 8.1.2.

Организацията на академичните, научно-изследователските и други

дейности и свързаните с тях управленски процедури са регламентирани със съответните нормативни документи и организационни разпоредби, приети и утвърдени от органите за управление на ВСУ.

Информацията за научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност на студентите, докторантите и преподавателите се предоставя на обществеността пълнен обем чрез:

- рубриката „Новини“ на университетския сайт [<https://www.vfu.bg/новини>];
- специализиран сайт за участията на преподаватели и студенти в научни конференции и публични лекции [<https://www.vfu.bg/преподаватели/електронни-ресурси/доклади-от-конференции.html>]; <http://events.vfu.bg/>];
- сайт за изпълнявани проекти [<https://www.vfu.bg/за-всу/проекти.html>];
- специализиран сайт на Правната клиника [<https://www.vfu.bg/за-всу/правна-клиника.html>];
- специализиран сайт на Академичния танцов театър [<https://dancetheater.vfu.bg/>];
- специализирана секция „Зала на славата“ [<https://www.vfu.bg/zala/>], в която се представят успехите и постиженията на възпитаниците на Университета;
- публикуване на информация на личните страници на преподавателите;
- публикуване на информация в социалните мрежи и платформите за видео споделяне.

За популяризиране резултатите от изследователския труд на академичния състав, студентите и докторантите ВСУ издава сборници от научни форуми, конференции и др.; годишници за научна продукция; електронно издание „e-Journal“ [<https://ejournal.vfu.bg/>]. списание „Globalization, the State and the Individual“ [www.gsjournal.bg]; <https://vfu.bg/преподаватели/електронни-ресурси/списание-globalization-the-state-and-the-individual.html>].

По 8.1.3.

Сайтът на ВСУ предлага разнообразна и богата информация за международната дейност на университета и дейността му по програма „Еразъм+“ чрез са следните рубрики:

- рубриката „Новини“ [<https://www.vfu.bg/новини>];
- съобщения, свързани с предстоящи и проведени научни и образователни събития, организирани от партньорски организации;
- информация за международните организации и академичните мрежи, в които ВСУ членува;
- информация за възможностите за мобилност;
- „Политика на ВСУ по програма „Еразъм+“ 2014-2020“ [https://www.vfu.bg/files/Erasmus_Policy_Statement_Overall_strategy.pdf];
- подстраницата „Мобилности“ [<http://www.vfu.bg/mobilnosti/>], представяща информация за условията, реда и сроковете за кандидатстване за изходяща и входяща студентска мобилност и на пълния списък на университетите партньори;
- публикуване на специален микросайт на пълната информация, свързана с възможностите за академичен обмен на студенти и

преподаватели по програма „Еразъм+“ [<https://erasmus.vfu.bg/>], както и контактите на Еразъм+ координаторите по катедри;

➤ отделен микросайт е създаден за съвместните програми на ВСУ с Норвежкото бизнес училище [<http://www.vfu.bg/nbs/>].

Всеки студент, докторант или преподавател на ВСУ е улеснен с достъпа до посочената информация и може лесно да се ориентира в различните предложения за международен обмен, събитие или друга научна изява.

По 8.1.4.

ВСУ има изградена система за предоставяне на информация на заинтересованите страни за: резултатите от вътрешните и външни одити в рубриката „Акредитация и система за управление на качеството“ на сайта на Университета

[<https://vfu.bg/за-всу/акредитация-и-система-за-управление-на-качеството.html>], документацията на Системата за управление на качеството и резултатите от проведените анализи, оценки и одити, публикувани във вътрешната университетска мрежа Intranet, достъпна за всички преподаватели и служители във ВСУ [<http://intranet.vfu.bg/>]; резултатите и мерките, взети след проведени анкетни проучвания сред студентите за качеството на обучение и на преподавателския състав, като на сайта на ВСУ се публикува информация за резултатите от провежданите работни срещи със студентите и представители на работодателски и бизнес организации за качеството на осъществяваното обучение [<https://www.vfu.bg/новини>]; резултати от проведени анкетни проучвания сред студенти и работодатели за реализация и заетост на завършилите, достъпни за възпитаници и за работодатели на сайта на Кариерния център на ВСУ [<http://karieri.vfu.bg/>]; кариерното развитие на завършилите студенти на сайта на изградената Алумни система [<http://alumni.vfu.bg/>]; рубриката „Зала на славата“ [<https://www.vfu.bg/zala/>] на сайта на ВСУ.

Информацията за дейността на ВСУ, публикувана на сайта на университета е изключително богата, разнообразна и актуална. Тя е полезна за настоящите и бъдещите студенти, за завършилите, за другите заинтересовани страни в бизнеса и обществеността.

Информация за реализацията на възпитаниците на ВСУ, възможностите за професионално развитие и за дейности, целящи разширяване авторитета и влиянието на ВСУ, предлагани чрез системата „Обучение през целия живот“, е създадена страница в социалната мрежа „Facebook“.

Стандарт 9: „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“:

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1:

По 9.1.1.

Във ВСУ има изградена система за проучване и оценяване на конкурентната среда чрез сравняване на образователни цели, учебни планове и програми с цел определяне на конкурентните предимства на обучението по специалностите и социалните потребности на обществото и

необходимостта от качествените им промени и подобрения.

За реализацията на политиките на ВСУ и превръщането му в гъвкав и адаптивен към новите постижения в науката, новите образователни тенденции, потребностите на пазара на труда, изискванията на работодателите и мнението на студентите образователен и научен център, са разработени процедури за: тясно сътрудничество с работодатели чрез браншовите настоятелства; участие на студенти и работодатели в КС, ФС и АС и включването им във вътрешните одиторски екипи; периодично анкетиране на студенти и работодатели; действаща тюторна система за обратна връзка за мнението на студентите за съответствието на учебните планове и учебните програми на съвременните тенденции и изискванията на обществото, за които са представени съответните доказателства.

По 9.1.2.

Във ВСУ има създадени, нормативно регулирани и прилагани процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация за всички предлагани от ВСУ образователни програми в рамките на академичния цикъл.

Разработен е и действа механизъм за пряката ангажираност на заинтересованите страни – студенти, докторанти и работодатели, което гарантира съответствието ѝ с икономическите и социалните потребности на обществото.

Създадена е организационна среда за разработване, утвърждаване и изменение на учебната документация, не изискваща промяната им в рамките на съответния академичен цикъл.

Учебната документация във ВСУ е публична и е оповестена в информационния пакет на сайта на университета (http://www.vfu.bg/ects_guide/).

Броят на учебните програми, оповестени в публичното пространство чрез сайтовете на съответните факултети по специалности в ОКС „бакалавър” и „магистър“ след средно образование е общо 22. Общият брой на учебни програми е 1156. По специалности в ОКС „магистър” броят на учебните планове е 43, а на учебните програми - 1169. Броят на докторските програми е 29.

Броят на проучените програми, за които е констатирана необходимост от актуализация съобразно еволюцията на научните знания и технологии през последните 5 г. е 319 учебни плана.

По 9.1.3.

Във ВСУ се прилагат утвърдени практики за анализ на външната и вътрешна среда с оглед осигуряване на необходимата информация за мониторинг на програмите. Полагат се усилия за информиране на академичния състав относно световната практика. Установена е добра практика за осигуряване на съпоставимост на учебната документация с водещи български и чуждестранни ВУ. Прилага се иновативна форма за използване на тематични проекти, които целят проучване на необходимостта на бизнеса от специфични умения и знания, модернизиране на учебните планове и програми във ВСУ в съответствие с нуждите на работодателите, по-добра практическа подготовка на студентите за включване в реалния фирмен процес.

В резултат на мониторинг на учебните планове и учебните програми и в резултат на получено мнение от страна на работодатели в рамките на проект BG051PO001-3.1.07-0029 „Актуализиране на учебната документация и

учебния процес във ВСУ „Черноризец Храбър“ е осъществена промяна и са актуализирани 166 учебни програми.

По 9.1.4.

Във ВСУ е изградена система за набиране на информация и анализиране на изискванията на пазара на труда към квалифицираната работна сила. Изградени са и се поддържат контакти с потребителите на кадри с оглед познаване на търсенето на предлагани от ВСУ специалисти с конкретни знания и умения.

ВСУ има функционираща надеждна процедура за получаване на обратна информация от работодателите за подготовката на възпитаниците на университета, гарантираща съответствието на учебните планове и програми към изискванията на трудовия пазар и към квалификацията на предлаганата работна сила (от информационната база на проект „Студентски практики“ чрез отчетите на менторите за преминатия стаж на студентите).

По 9.1.5.

Във ВСУ има утвърдена практика за активно участие на преподавателите в мониторинга и актуализацията на предлаганите на студентите и докторантите учебни програми. Представителното участие на студенти, докторанти и работодателски организации в този процес е посредством различни форми.

ВСУ провежда обучение по образователни програми в акредитирани професионални направления и акредитирани докторски програми от 5 области на висшето образование, покриващи целия спектър на образователно-квалификационни степени и форми на обучение, както и във форми на обучение през целия живот, които отговарят на търсенето на пазара на труда.

Всички направени промени в учебните програми по предложение на преподаватели, работодатели и студенти са качени в сайта на Университета (www.vfu.bg).

Стандарт 10: „Циклично външно осигуряване на качеството“:

Критерий 10.1. ВУ осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1:

По 10.1.1.

Във ВСУ е създадена система от разписано процедури и регламенти и се извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички образователни програми (специалности) за ОКС „Бакалавър“ и в акредитираните магистърски и докторски програми.

През акредитационния период ВСУ „Черноризец Храбър“ има получени оценки на дейността си и качеството на образователния и научен продукт от признати външни национални и международни институции и организации като МОН, НАОА, Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA), Европейската комисия, BUREAU VERITAS Certification Holding (BVC) и др.

ВСУ успешно преминава селекционни процедури и одит от Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA).

ВСУ през 2012 год. е удостоен от Европейската комисия със знак HR

Excellence in Research (<https://vfu.bg/за-всу/hr-excellence-in-research-logo.html>).

Със заповед № РД09-800/23.05.2014 г. на министъра на образованието и науката ВСУ е включен в Националния списък на научноизследователските организации. През 2017 год. ВСУ е пререгистриран в Регистъра за научна дейност в Република България.

За творческата си дейност ВСУ „Черноризец Храбър” е регистриран като културна организация в регистъра на Министерство на културата по чл.14, ал.4 от Закона за закрила и развитие на културата, за което има издадено Удостоверение №31(573)/30.03.2010.

ВСУ два пъти е удостоен със знаците ECTS и DS Label (<http://www.vfu.bg/labels/>) и има присъдена ЕРАЗЪМ ХАРТА ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (Erasmus Charter for Higher Education) за целия период на действие на програма „Еразъм+“ от 2014 до 2020 г. (<https://vfu.bg/за-всу/еразъм-харта-за-висше-образование.html>, <http://www.vfu.bg/erasmusplus/>).

През акредитационния период във ВСУ периодично се провеждат планирани процедури за външен одит от BUREAU VERITAS Certification Holding. За устойчивото високо равнище на внедрената СУК във ВСУ, същата успешно е ресертифицирана според изискванията на стандарт ISO 9001:2015 и получава сертификати от BVC с акредитации от UKAS (Великобритания) и ANAB (САЩ) за срок от 3 години – до февруари 2022 г. (<https://vfu.bg/за-всу/акредитация-и-система-за-управление-на-качеството.html>).

Международната сертифицираща организация BVC провежда шест външни одита – два по стандарта ISO 9001:2008 и четири по стандарта ISO 9001:2015.

През акредитационния период са проведени седем вътрешни одита от комисии, съставени от обучени вътрешни одитори на ВСУ, в т.ч. в екипите за вътрешните одити през 2018 г. и 2019г. има включени представители на студенти и работодателски организации.

Ежегодно във ВСУ се провеждат по няколко процедури за акредитация или следакредитационен контрол на професионални направления и/или докторски програми.

По 10.1.2.

Във ВСУ има създадена организация за съхраняване на документацията на постъпилите от НАОА препоръки и на предприятиите в резултат от тях мерки с оглед успешно последващо институционално акредитиране, както и успешно акредитиране на професионалните направления и докторските програми.

Създадена е процедура за утвърждаване на график за подготовката на документите за програмна акредитация на професионалните направления, специалностите от регулираните професии и докторските програми във ВСУ.

ВСУ има акредитирани 9 професионални направления, 2 специалности от регулираните професии и 29 докторски програми (<https://vfu.bg/за-всу/акредитация-и-система-за-управление-на-качеството.html>).

През акредитационния период ВСУ преминава девет процедури за програмна акредитация на професионално направление, две процедури за програмна акредитация на специалности от регулираните професии и 29 процедури за програмна акредитация на докторски програми. При пет от процедурите за програмна акредитация на професионално

направление/специалност от регулираните професии има увеличение на капацитета.

По 10.1.3.

ВСУ има устойчива политика за текущо отчитане на резултатите и изпълнение на препоръките от приключили процедури на програмни акредитации на професионални направления, специалности от регулираните професии и докторски програми и от процедури за САНК. Във ВСУ има утвърдени и прилагани регулярни процедури за приемане на действия (мерки), допринасящи за постигане на по-високи резултати след всяка програмна акредитация и процедура за следакредитационно наблюдение и контрол.

ВСУ има механизми за поддържане на качеството, осигуряващи устойчивост на процесите по мониторинг на дейностите, чрез които се постига увереност относно напредъка, постиган чрез предприетите действени мерки в резултат на външни процедури и оценки на качеството. През акредитационния период във ВСУ са осъществени една процедура за САНК при институционална акредитация на ВСУ и осем процедури по САНК на професионални направления. Констатирано е изпълнение на формулираните през 2013 г. препоръки и спазване на критериите по прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав. (https://www.neaa.government.bg/images/SANK/Reshenia_na_AS_po_SANK/protokol_24_19102017/Reshenia-AC-SANK_19.10.2017.pdf).

В рамките на вътрешния мониторинг във ВСУ се прилагат механизми за отразяване на резултатите и препоръките както от проведена институционална и програмни акредитации, така и от независими вътрешни и външни одити.

В резултат на получените препоръки от външни оценки (процедури за програмна акредитация на НАОА) са извършени промени в програмите на четири професионални направления, на една специалност от регулираните професии и на десет докторски програми (брой на оценените програми – 40; брой на временно разрешените програми – 40; брой на редовно оценяваните програми – 40; брой на програмите, които са претърпели промяна в резултат на препоръките от външните оценки – 15).

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въздействи я върху ВУ	Въздействия върху ВУ	
	Желани	Нежелани

	Вътрешни	Силни страни	Слаби страни
		<p>-Мисията на ВСУ е в пълно съответствие с образователните тенденции, заложи в стратегическите документи на Университета и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2020 и изискванията на ЗВО и ЗРАС;</p> <p>-Широко международно признание, удостояване със знак HR Excellence in Research и ECTS Label, DS Lable и присъждане на ЕРАЗЪМ ХАРТА ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ;</p> <p>-Университетът покрива широк спектър от области на знанието, които са добра база за интердисциплинарни и мултидисциплинарни научни изследвания;</p> <p>-Утвърден статут на научна организация, статут на културна организация.</p> <p>-Академичен профил в модерните технологии и възможност за гъвкави динамични реакции и промени, които да ги развиват и отблизо да ги следват;</p> <p>-Привличат се висококвалифицирани академични кадри с утвърдени позиции в национални и международни структури;</p> <p>-Учебни планове и учебни програми с акцент върху практическите приложими знания и умения;</p> <p>-Използване на иновации, съвременни методи, форми и средства в университетския мениджмънт и учебното съдържание, в преподаването и обучението, в научноизследователската дейност;</p> <p>-Гъвкавост при въвеждане на нови, търсени от бизнеса и в</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Трайно утвърдена тенденция към намаляване броя на студентите, резултат от демографските и общественно-икономическите процеси.

	Външни	Възможности	Заплахи
		<ul style="list-style-type: none"> • Установяване на сътрудничество и трайни академични партньорства в образователния процес и науката; • Улеснен достъп до знания и участие в европейски научни мрежи; Разширяване на административното обслужване в университета чрез развиване на електронни услуги за кандидат-студенти, студенти и докторанти, достъпни през онлайн платформите на Университета; • иновативен образователен център предлагащ нов модел на образование, ориентиран към знания, умения и компетентности, удовлетворяващи изискванията на потенциалните потребители и интересите на обществото • Предоставяне на възможност за кариерно развитие на своите възпитаници. 	<p>-Намаляване на обучаеми по учебни планове и програми в обществените и хуманитарните науки.</p>

На базата на констатациите за резултатите от извършеното оценяване Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана предлага на Акредитационния съвет да утвърди **капацитет на Варненски свободен университет 12 800 студенти и докторанти.**

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се разшири и конкретизира в учебните планове и програми приложението на създадените електронни платформи и използването на съвременни дигитални технологии в обучението и стартърп проектите на студентите. *Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.*

2. Да се повиши ефективността на взаимодействието с изявените студенти и докторанти чрез усъвършенстване на системата за персонален

мониторинг и подпомагане, за по-широкото им приобщаване към иновативните проекти на университета, особено в областта на научно-изследователската и научно-приложна дейност. *Срок: постоянен.*

3. Да се разшири обхвата на мобилностите по програма Еразъм+ и да се повиши обвързаността на входящите и изходящи мобилности на студенти, докторанти и преподаватели с приоритетите на университета. *Срок: 2023 год., с ежегодно отчитане.*

Председател на ПКСПНСО:

проф. д.ик.н. Гошо Петков

